

Korniza e Investimeve të Ballkanit Perëndimor
Objekti i Projektit të Infrastrukturës
Asistenca Teknike 6 (IPF6)

TA 2016032 R0 IPA

WB16-ALB-TRA-01

Projektimi i Detajuar për Rehabilitimin e Linjës Hekurudhore
Vorë – Hani i Hotit
Shqipëria

Vlerësimi i Ndikimit Mjedisor dhe Social

KUADRI I MARRJES SË TOKËS DHE RISISTEMIMIT

Korrik 2021

Korrik 2022

Konsorciumi IPF6

Korniza e Investimeve të Ballkanit Perëndimor(WBIF) Asistenca Teknike e Objektit të Projektit të Infrastrukturës 6 (IPF6)

TA 2016032 RO IPA

Emri i Nën-projektit

Projektim i Detajuar për Rehabilitimin e Linjës Hekurudhore Vorë – Hani i Hotit, Shqipëri

WB16-ALB-TRA-01

Vlerësimi i Ndikimit Mjedisor dhe Social

KUADRI I MARRJES SË TOKËS DHE RISISTEMIMIT (LARF)

Version	Data e lëshimit	Kontribuesit	E kontrolluar nga	Aprovues	Komente
Drafti v.01	Qershor 2019	Ekipi i VNMS-së	Hektor Martinez	Aristides Karlaftis	Draft raport për komente
Drafti v.02	Nëntor 2020	Ekipi i VNMS-së	Hektor Martinez	Aristides Karlaftis	Draft raport për komente
Drafti v.03	Prill 2021	Ekipi i VNMS-së	Hektor Martinez	Aristides Karlaftis	Draft raport për komente
V.04	korrik 2021	Ekipi i VNMS-së	Hektor Martinez	Aristides Karlaftis	Dokumenti përfundimtar
V.05	Korrik 2022	Abkons	Anxhelo Mullai Erjola Kurti	Redion Biba	Raport rishikuar

Infrastruktura e objektit te projektit (IPF) është një instrument i asistencës teknike të Kornizës së Investimeve të Ballkanit Perëndimor (WBIF) e cila është një iniciativë e përbashkët e Bashkimit Evropian, institucioneve financiare ndërkombëtare, donatorëve dypalësh dhe qeverive të Ballkanit Perëndimor që mbështet zhvillimin socio-ekonomik dhe anëtarësimin në BE në të gjithë Ballkanin Perëndimor nëpërmjet ofrimit të financimit dhe asistencës teknike për investime strategjike në infrastrukturë. Ky operacion asistence teknike financohet me fondet e BE-së

PËRMBAJTJA

LISTA E SHKURTIMEVE	3
FJALOR	4
1 PREZANTIMI.....	6
2 PASQYRË E PROJEKTIT	10
3 KUADRI RREGULLATOR PËR LARF.....	19
4 PRANUESHMËRIA , VLERËSIMI DHE E DREJTA E PRONES	25
5 MEKANIZMI I ZGJIDHJES SË ANKESAVE	33
6 KONSULTIMI DHE DHENIA E INFORMACIONIT.....	36
7 MONITORIMI DHE RAPORTIMI.....	38
8 PËRGATITJA DHE ZBATIMI I PR	41
9 SHTOJCAT	45

Lista e tabelave

Tabela 2:1_ Punimet civile sipas secilit Lot	10
Tabela 2:2_ Zona e përmirësimeve të shtrirjes horizontale	12
Tabela 2:3_ Zonat e strukturave ndihmëse që do të preken	13
Tabela 2:4_ Gjatësia e mureve mbajtëse sipas çdo Loti	14
Tabela 2:5_ Përmbledhje e ndikimeve të mundshme të Projektit	16
Tabela 3:1_ Institucionet kryesore të përfshira në procesin e të drejtës	20
Tabela 4:1_ Të drejtat specifike të kompensimit	29
Tabela 7:1_ Rolet dhe përgjegjësitë.....	38
Tabela 7:2_ Treguesit e monitorimit.....	39
Tabela 8:1_ Përgjegjësitë organizative dhe rregullimi për zbatimin e PR.....	43

Lista e figurave

Figura 1.1 Vendndodhja e përgjithshme e linjës hekurudhore.....	6
---	---

PËRMBLEDHJE E TË DHËNAVE TË NËN PROJEKTIT

VEPRIM	Zbatimi i nënprojektit
KODI I PROJEKTIT	WB16-ALB-TRA-01
PËRFITUES	Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, Shqipëri Hekurudha Shqiptare / Hekurudha Shqiptare
SEKTOR	Transporti
VENDI	Shqipëria
LEAD IFI	BERZH
Buxheti i GAF	4 500 000 euro
Buxheti IPF6	4 500 000 euro
I caktuar për IPF6	6 korrik 2018
Moskundërshtim nga AK	12 dhjetor 2018
Data e fillimit	20 dhjetor 2018
Kohëzgjatja (muaj)	24 muaj + 7 muaj (vazhdim)
Data e duhur për përfundimin	Korrik 2021
Eksperti kryesor IPF6 përgjegjës	Aristides Karlaftis

LISTA E SHKURTESAVE

VKM	Vendimi i Këshillit të Ministrave
KM	Këshilli i Ministrave
DD	Dizajni i detajuar (i referuar gjithashtu si Dizajni Kryesor - MD)
HSH	Hekurudhat Shqiptare
BERZH	Banka Evropiane për Rindërtim dhe Zhvillim
VNMS	Vlerësimi i Ndikimit Mjedisor dhe Social
QSH	Qeveria Shqiptare
IFI	Institucioni Financiar Ndërkombëtar
ASHK	Agjencia Shtetërore e Kadastres
LARF	Kudri i Marrjes së Tokës dhe risistemimit
PR	Plani i risistemimit
MIE	Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë
PAP	Personat e prekur nga projekti
PP	Projektimi paraprak
ASHP	Agjencia e Shpronësimit Publik
SEP	Plani i Angazhimit të Palëve të Interesit
ToR	Termet e referencës
OshC	Organizata e Shoqërisë Civile
PMS	Politikat Mjedisor dhe Sociale
MZA	Mekanizmi i zgjidhjes së ankesave
KP	Kërkesat e Performancës

FJALOR

Kur përdoren në këtë dokument, termat e mëposhtëm përkufizohen si më poshtë:

Afati	Përkufizimet
Skedari i aplikimit	Grup dokumentesh të përgatitura për të mbështetur kërkesën për shpronësim të paraqitur në autoritetin përkatës
Dosja e çështjes	Paketa e dokumenteve që Komisioni i Shpronësimit finalizon në mbështetje të propozimit për shpronësim në Këshillin e Ministrave
Regjistrimi dhe anketa socio-ekonomike	Një proces i kryer nëpërmjet një sondazhi në terren për të identifikuar, përcaktuar dhe përpiluar një mostër 100% të individëve, familjeve dhe bizneseve (formale dhe joformale) të cilët do të zhvendosen fizikisht dhe ekonomikisht nga projekti. Kuptimi i fjalës do të përfshijë gjithashtu kriteret për të drejtën për kompensim, zhvendosje dhe masa të tjera që rrjedhin nga konsultimet me komunitetet e prekura. Anketa socio-ekonomike përdoret për të përcaktuar dhe analizuar kushtet socio-ekonomike të individëve, familjeve dhe bizneseve (formale dhe joformale) të cilat do të zhvendosen fizikisht dhe ekonomikisht nga projekti.
Kompensimi	Kompensimi është pagesa në natyrë, në para ose ndihma të tjera të dhëna në këmbim të marrjes së tokës duke përfshirë asetet fikse, si dhe ndikime të tjera që rezultojnë nga aktivitetet e projektit.
Data e ndërprerjes	Data e përfundimit të regjistrimit dhe inventarizimit të pasurive të personave të prekur nga projekti. Personat që zënë zonën e projektit pas datës së ndërprerjes nuk kanë të drejtë për kompensim dhe/ose ndihmë për zhvendosje. Në mënyrë të ngjashme, asetet fikse (të tilla si strukturat e ndërtruara, të korrat, pemët frutore dhe pyjet) të krijuara pas datës së përfundimit të inventarit të aseteve, ose një alternativë e rënë dakord reciprokisht në datë, nuk do të kompensohen.
Komisioni i Shpronësimit	Komisioni i posaçëm ministror për zbatimin e procedurës së shpronësimit.
Ligji i Shpronësimit	Ligji nr.8561, datë 22.12.1999 “Për shpronësimin dhe marrjen në përdorim të përkohshëm të pronës private për interes publik”, i ndryshuar me ligjin nr. 11/2020, date 12.02.2022.
Toka	I referohet tokës bujqësore dhe/ose jo-bujqësore dhe çdo strukture mbi to, qoftë e përkohshme apo e përhershme dhe që mund të kërkohet për projektin.
Blerja e tokës	Do të thotë ripesedim ose tjetërsim i tokës, ndërtesave ose aseteve të tjera mbi to për qëllime të Projektit.
Kudri i Marrjes së Tokës dhe Risistemimit	Zhvillimi i një dokumenti kur natyra dhe madhësia e saktë e marrjes së tokës ose kufizimet në përdorimin e tokës në lidhje me projektin me potencial për të shkaktuar zhvendosje fizike dhe/ose ekonomike nuk dihet për shkak të fazës së zhvillimit të projektit. Qëllimi i kornizës është të përshkruajë ndikimet e mundshme të lidhura me marrjen e tokës dhe të përshkruajë parimet që do të ndiqen për t'i trajtuar këto. Pasi të përcaktohen komponentët individualë të projektit dhe informacioni i kërkuar bëhet i disponueshëm, korniza shërben si bazë për zhvillimin e një plani të detajuar (shih pikën më poshtë)
	Dokumenti në të cilin klienti specifikon procedurat që do të ndjekë dhe veprimet që do të ndërmerren për të zbutur efektet negative, për të kompensuar humbjet dhe për të ofruar përfitime zhvillimi për personat dhe komunitetet e prekura

Afati	Përkufizimet
Plani i Marrjes së Tokës dhe Risistemimit	nga një projekt investimi. Qëllimi i planit është t'u paraqesë të gjitha palëve të interesuara, përfshirë PAP-të, se si do të zbatohet blerja dhe nga kush, si dhe kornizën kohore dhe burimet.
Njësia e Qeverisjes Vendore	NJESIA QEVERISJES VENDORE përfshin bashkitë dhe njësitë administrative sipas ndarjes së re territoriale në fuqi që nga qershori 2015.
Projekti	Kur përdoret në këtë LARF, Projekti i referohet punimeve të rehabilitimit për linjën hekurudhore VORE – HANI I HOTIT (kufiri me Malin e Zi)
Personat e prekur nga projekti (PAP-të)	PAP-të janë persona të prekur nga nevojat e përdorimit të tokës në kuadër të projektit. Këta persona preken sepse mund të humbasin, t'u mohohet ose të kufizohet aksesin në asetet ekonomike; humbasin strehimin, burimet e të ardhurave ose mjetet e jetesës. Këta persona preken, pavarësisht nëse duhet apo jo të lëvizin në një vend tjetër.
Kostoja e zëvendësimit	Do të thotë zëvendësimi i aseteve me një shumë të mjaftueshme për të mbuluar koston e plotë të aseteve të humbura dhe kostot e transaksionit të lidhura me to. Kostoja do të bazohet në normën e tregut (norma tregtare) sipas ligjit shqiptar për shitjen e tokës ose pronës. Për sa i përket tokës, kjo mund të kategorizohet si më poshtë: (a) "Kosto zëvendësimi për tokën bujqësore" nënkupton vlerën e tregut para projektit të tokës me potencial të barabartë prodhues ose përdorim të vendosur në afërsi të tokës së prekur, plus kostot e : (b) përgatitjen e tokës në nivele të ngjashme me ato të tokës së prekur; dhe (c) çdo taksë regjistrimi dhe transferimi.
Grupet e <u>cenueshme</u>	I referohet njerëzve që janë të ekspozuar ndaj rreziqeve më të larta të varfërisë dhe mund të përfshijnë njerëz që jetojnë nën kufirin e varfërisë, të patokë, të moshuar, gra dhe fëmijë, dhe ata që për shkak të gjinisë, përkatësisë etnike, moshës, paaftësisë fizike ose mendore, disavantazhit ekonomik, ose statusit social mund të ndikohet negativisht nga zhvendosja sesa të tjerët ose që mund të jenë të kufizuar në aftësinë e tyre për të kërkuar ose për të përfituar nga ndihma e Risistemimit dhe përfitimet e lidhura me zhvillimin.

1 Prezantimi

1.1 Sfondi i projektit

Linja hekurudhore Vorë – Hani i Hotit është rreth 120 km e gjatë dhe është ndërtuar në dy faza: seksioni nga Vora në Laç në fillim të viteve 1960 dhe më vonë, në fillim të viteve 1980, seksioni nga Laçi deri në kufirin me Malin e Zi në Hani i. Hotit, rreth 37 km në veri të Shkodrës.

Figura 1.1_Vendndodhja e përgjithshme e linjës hekurudhore

Linja hekurudhore në situatën aktuale nuk mund të përballojë rritjen e pritshme të mallrave tranzit. Për më tepër, çështjet e sigurisë së komunitetit janë në pikëpyetje për shkak të mungesës së sinjalizimit, kalimeve të autorizuara të pambrojtura në nivel dhe shfaqjes së shumë kalimeve të paautorizuara në nivel, rrjeteve inxhinierike të degraduara, stacioneve hekurudhore të braktisura dhe elementëve të tjerë.

Kufizimet e shpejtësisë së trenit rrjedhin kryesisht nga gjendja e keqe e binarëve dhe kalimet e shpeshta të paautorizuara në nivel, sesa nga gjeometria e shtrirjes. Sistemi i sinjalizimit, i shkatërruar kryesisht gjatë periudhave të trazirave në 1991 dhe 1997, nuk ekziston në linjë. Komunikimet ndërmjet stacioneve bëhen me radio dhe nuk ka sistem të kontrolluar sigurie për lëvizjen e trenave përgjatë linjës, gjë që rrit shumë rrezikun e aksidenteve.

Shërbimet e transportit të mallrave janë të dobëta me kohë të gjata udhëtimi dhe kërkesë të ulët. Potenciali për transportin hekurudhor të mallrave dhe lëndëve të para, veçanërisht për industrinë e çelikut dhe çimentos, është i mirë dhe përmirësimet në sistem për të lejuar rritjen e shpejtësive, kapacitetit dhe ngarkesave boshtore në përputhje me standardet evropiane do të ofrojnë një shërbim më tërheqës për këto industri.

Lidhja me Malin e Zi dhe më tej me Serbinë lidh rrjetin shqiptar me Korridorin X/Orient Est-Med.

BERZH e ka caktuar Projektin si në Kategorinë A, që do të thotë se duhet të kryhet një Vlerësim gjithëpërfshirës i Ndikimit Mjedisor dhe Social (VNMS) dhe rishikimi i dokumenteve shoqëruese, i ndjekur nga paraqitja e tyre publike për një periudhë minimale prej 120 ditësh.

1.2 Fushëveprimi i këtij dokumenti

Ky kuader I marrjes së tokës dhe rivendosjes së jetesës (LARF), është përgatitur me qëllim të përcaktimit të parimeve të përgjithshme, procedurave dhe kornizës së të drejtave në lidhje me ndikimet e mundshme të marrjes së tokës të kërkuara për Projektin, në përputhje me ligjet kombëtare dhe kërkesat e BERZH-it, në veçanti. Kërkesa e Performancës së BERZH-it (PR) 5 e Politikës Mjedisore dhe Sociale të BERZH-it (2014): Blerja e tokës, zhvendosja e pavullnetshme dhe zhvendosja ekonomike. Ky LARF është i përgatitur të shërbejë si udhëzim shtesë për të kapërcyer çdo boshllëk midis legjislacionit kombëtar dhe kërkesave të BERZH-it në lidhje me marrjen e tokës dhe rivendosjen e jetesës. Ky është një nga dokumentet kryesore mbrojtëse të këtij projekti.

Meqenëse projekti teknik nuk ishte përfunduar dhe ndikimi në marrjen e tokës nuk ishte identifikuar, u pa e nevojshme të përgatitej një dokument LARF i cili specifikonte procedurat që do të ndiqen dhe veprimet që do të ndërmerren për të zbutur ndikimet negative në marrjen e tokës dhe çdo ndikimet e mundshme në zhvendosjen fizike ose ekonomike.

Ky LARF do të shërbejë si bazë për zhvillimin e një plani të detajuar të risistemitmit (PR) për Projektin, i cili do të zhvillohet pasi të dihet natyra dhe madhësia e saktë e marrjes së tokës ose kufizimet në përdorimin e tokës në lidhje me projektin. PR do të ofrojë detaje më të sakta mbi personat e prekur nga projekti, kriteret e pranueshmërisë dhe procedurat që do të zbatohen për Projektin në përputhje me këtë LARF dhe pajtueshmërinë me KP5 të BERZH.

1.3 Parimet Udhëzuese të LARF

Gjatë zbatimit të Projektit, nevoja për marrjen e tokës do të lindë si rezultat i punimeve civile të parashikuara në kuadër të Projektit. Ky dokument ofron parime bazë dhe detyruese për t'u zbatuar në të gjitha rastet e marrjes së tokës (të përhershme ose të përkohshme) dhe të gjitha ndikimet e tjera negative sociale të shkaktuara nga zbatimi i Projektit në çdo fazë të tij (si zhvendosja fizike, zhvendosja ekonomike, etj.). Parimet themelore që drejtojnë marrjen e tokës në këtë Projekt janë:

- Nëse është e mundur, të gjitha zhvendosjet duhet të shmangen duke eksploruar të gjitha alternativat e mundshme gjatë hartimit të Projektit dhe përzgjedhjes së alternativave.

- Kur ndodhin efekte negative të pashmangshme dhe ndikime sociale, e gjithë humbja e pronës do të kompensohet me vlerën e kostove të zëvendësimit dhe jetesa e PAP-ve do të rikthehet të paktën në nivelin para zbatimit ose përmirësimit të projektit.
- PAP-të do të asistohen në të gjitha fazat e Projektit në përpjekjet e tyre për rivendosjen e jetesës dhe standardeve të jetesës në terma realë në nivelin para zbatimit të projektit.
- Të gjitha marrjet e tokës duhet të menaxhohen duke ndjekur ligjet kombëtare, kërkesat e performancës PR5 të BERZH-it, praktikat më të mira ndërkombëtare të pranuar dhe dispozitat e këtij dokumenti. Si rregull themelor sipas këtij LARF, gjatë zbatimit të Projektit, politika që është më e dobishme për PAP-të do të mbizotërojë gjithmonë.
- Mbështetje dhe shqetësim i veçantë në procesin e marrjes së tokës, si dhe gjatë zbatimit të të gjitha fazave të Projektit sipas këtij LARF do të ofrohet për grupet vulnerabël të prekura, sipas vulnerabilitetit të tyre specifik. Përfshirja e grave nga familjet e prekura në të gjitha konsultimet publike, masat specifike zbutëse të përshtatura sipas gjinisë dhe masat e tjera për t'u dhënë grave mundësinë për të marrë pjesë në masat lehtësuese të parashikuara për ndikimin e Risistemimit, do të garantohen sipas këtij LARF. Dokumentacioni për pronësinë ose banimin, si dokumentet e pronësisë dhe kontratat e qirasë (përfshirë llogaritë bankare të krijuara për pagesën e dëmshpërblimit), do të lëshohen në emër të të dy bashkëshortëve nëse pasuritë e shpronësuara janë pjesë e pasurisë bashkëshortore të të dy bashkëshortëve.
- Pas këtij LARF, PR do të përgatitet pasi të përfundojë projekti i detajuar dhe të kryhet studimi i shpronësimit. LARF dhe PR do të zbulohen publikisht gjatë konsultimeve publike të mbajtura përpara miratimit përfundimtar të tij për të lejuar personat e prekur dhe palët e interesuara të marrin pjesë në zhvillimin e projektit, planifikimin dhe zbatimin e programeve të Risistemimit.
- Gjatë ciklit të zbatimit dhe Risistemimit së projektit, palëve të interesuara do t'u sigurohet informacion i plotë në lidhje me të drejtat, mundësitë dhe procedurat e tyre të ankesave. Të gjitha ankesat do të merren parasysh gjatë zbatimit të projektit dhe aktiviteteve të Risistemimit.
- Të gjitha aktivitetet e marrjes së tokës duhet të konceptohen dhe kryhen si projekte të qëndrueshme duke siguruar burime të mjaftueshme investimi për të mundësuar zbatimin e parimeve dhe qëllimeve të marrjes së tokës të përcaktuara nga ky LARF dhe PR.

Parimet e mësipërme duhet të rregullojnë të gjitha veprimet e Promovuesit të Projektit dhe përfaqësuesve të tij, kontraktorëve dhe të gjitha institucioneve të tjera shtetërore dhe vendore të përfshira në zbatimin e Projektit.

1.4 Objektivat e LARF

Objektivi kryesor i LARF është të përcaktojë parimet kryesore, procedurat, veprimet, strukturat organizative dhe kërkesat e kapaciteteve gjatë Risistemimit dhe ndikimin e tij që i atribuohet zbatimit të projektit. Ai gjithashtu siguron kuadrin për zhvillimin e PR në kuadër të Projektit. Objektivat specifike të LARF janë:

- të klasifikojë zgjidhjet ligjore të Republikës së Shqipërisë në të gjitha ngjarjet e marrjes së tokës, duke përfshirë procedurat ligjore dhe administrative dhe kompensimin e paguar për humbjen e aseteve; t'i krahasojë ato me kërkesat e performancës së BERZH PR 5 dhe praktikat më të mira ndërkombëtare; dhe të sigurojë rrugën për të kapërcyer boshllëqet, nëse ka;
- të identifikojë institucionet kryesore të Republikës së Shqipërisë, përveç Promovuesit të Projektit, të përfshira në zbatimin e Projektit, duke përfshirë veçanërisht institucionet

shtetërore të autorizuar ligjërisht që zbatojnë procedurat dhe masat mbrojtëse të marrjes së tokës; kush mund të mbështesë Promovuesin e Projektit për zbatimin e masave dhe monitorimit për të siguruar përputhjen me KP 5, praktikat më të mira ndërkombëtare, këtë LARF dhe PR;

- të identifikojë palët e interesuara dhe mënyrat e angazhimit të tyre gjatë zbatimit të projektit;
- të paraqesë kriteret e pranueshmërisë së PAP-ve dhe matricën e të drejtës së kompensimit sipas një lloji të aseteve të humbura;
- të përcaktojë procesin e identifikimit dhe vlerësimit të aseteve të prekura dhe vlerën e kompensimit për të zëvendësuar humbjen e aseteve;
- të ofrojë procedura që lejojnë kompensim të shpejtë dhe efektiv me kosto të plotë zëvendësimi për humbjen e aseteve ose aksesin në asete;
- për të përshkruar masat zbutëse sipas këtij LARF dhe PR, duke përfshirë procedurat për të minimizuar ndikimet mbi PAP-të gjatë zbatimit të projektit, duke përfshirë masat zbutëse specifike të parashikuara për grupet vulnerabël dhe gratë;
- të përcaktojë të drejtat, procesin, organet dhe procedurat e ankesave dhe ankesave në dispozicion të PAP-ve gjatë gjithë rrjedhës së zbatimit të projektit, duke përfshirë raportimin e reagimeve;
- të përshkruajë dhe të japë udhëzime për përgatitjen e PR-së dhe procedurës së miratimit, skicat e ardhshme të PR-së dhe procesin e zbatimit të tyre;
- të specifikojë kërkesën për zbulimin publik, zbulimin e dokumenteve, përfshirjen e publikut dhe komunitetit lokal në të gjitha fazat e përgatitjes së Projektit; veçanërisht duke përfshirë konsultimin publik në komunitetet PAP gjatë procesit të marrjes së tokës dhe zbatimit të projektit që mund të rezultojë në humbje të aseteve;
- të krijohet një kornizë e ndjeshme gjinore për zhvendosjen për të përcaktuar ndikimet diferenciale meqenëse përçarja ekonomike dhe sociale nuk rezulton në vështirësi të barabarta për gratë dhe burrat;
- të specifikojë aktivitetet monitoruese gjatë të gjitha fazave të Projektit, veçanërisht në lidhje me çështjet e Risistemimit, mbrojtjen e procesit dhe proceseve ligjore të përcaktuara në këtë LARF, dhe vlerësimin e procesit të Risistemimit;
- të sigurojë formularët dhe pyetësorët kyç për ruajtjen dhe zbatimin e procesit të Risistemimit

1.5 Struktura e këtij dokumenti

LARF është i strukturuar si më poshtë:

- Kapitulli 1: Sfondi i projektit dhe qëllimi i LARF;
- Kapitulli 2: Pamja e përgjithshme e projektit që përfshin kontekstin e përdorimit të tokës dhe ndikimet e projektit;
- Kapitulli 3: Kuadri rregullator për LARF;
- Kapitulli 4: Përshtatshmëria, vlerësimi dhe e drejta;
- Kapitulli 5: Mekanizmi i zgjidhjes së ankesave;
- Kapitulli 6: Përgatitja e Planit Risistemimit (PR);
- Kapitulli 7: Kërkesat për konsultim dhe zbulim;
- Kapitulli 8: Monitorimi dhe raportimi;
- Kapitulli 9: Shtojcat

2 Pasqyrë e projektit

Zona e projektit shtrihet në Ultësirën Perëndimore të Shqipërisë. Hekurudha përshkon një terren të sheshtë të dominuar nga tokat bujqësore dhe nga një rrjet i dendur rrugësh, objekteve tregtare dhe zona banimi periferike.

- Vorë në Lezhë (km 20+00 deri në km 70+000), hekurudha përshkon një terren të rrafshët të dominuar nga tokat bujqësore dhe me një rrjet të dendur rrugësh, objekteve tregtare dhe zona banimi periferike;
- Nga qyteti i Lezhës në Mjedë (km 70+000 deri në km 95+000), hekurudha kalon 5 km nëpër tokat e sheshta bujqësore të fushës së Merqisë, dhe nga Gocaj kalon nga Jugu në Veri Fusha e Zadrimës, ku linja hekurudhore kalon kryesisht nëpër tokat bujqësore;
- Nga Mjeda në Bajzë (km 95+000 deri në km 130+000), peizazhi dominohet nga terreni i rrafshët i përbërë nga toka bujqësore dhe një rrjet i dendur rrugësh, objekteve tregtare dhe zona banimi periferike;
- Nga Bajza në fshatin Hoti (km 130+000 deri në km 140+000), linja hekurudhore kalon nëpër toka bujqësore dhe disa zona rurale të pakta të banuara, si dhe në zonën rekreative të Rezervatit Natyror të Menaxhuar të Liqenit të Shkodrës.

Punimet civile për rehabilitimin e linjës hekurudhore Vorë – Hani i Hotit do të ndahen në katër Lote të paraqitura në tabelën e mëposhtme.

Tabela2:1_Punimet civile sipas çdo Loti

Shu më	Seksioni	Fillimi i zinxhirit	Fundi i zinxhirit	Gjatësia (km)	Ndërhyrje në strukturat/stacionet kryesore	Numri i parcelave të tokës të prekura
Loti 1	Vorë – Gjorm (dalje)	20+621	48+420	27.8	Stacioni i Budullit; Stacioni Ishëm; Ura e Drojës; Stacioni i Mamurrasit dhe Stacioni i Gjormit	351
Loti 2	Gjorm – Lezhë 1 (dalje)	48+420	68+780	20.4	Stacioni i Laçit; Stacioni i Milotit; Ura Mati-Miloti; Ura Lezhë 1 dhe Stacioni Lezhë 1	458
Loti 3	Lezhë – Shkodër (dalje)	68+780	104+300	35.5	Tuneli i Lezhes; Ura Lezhe 2; Stacioni Lezhe 2; Stacioni Baqel; Stacioni Mjede; Ura Stacioni i Shkodrës	506
Loti 4	Shkodër – Hani i Hotit	104+300	140+080	35.8	Ura e Kirit; Ura e Vrakës Stacioni i Koplikut; Ura e Rjollit; Ura e Banushit; Stacioni Bajzë Ura e Perroit të Thatë	412

Ndërtimi i urës së Ishmit do të jetë subjekt i financimit të Qeverisë Shqiptare. Përveç kësaj, ndërtimi i urave të reja të Spatharës (nga km 93+500 në km 95+500) është propozuar të zbatohet me një kontratë të veçantë. Rivendosja në këtë seksion të shkurtër do të bëhet në përfundim, 50 m nga aksi i linjës ekzistuese. Vlen të theksohet se 90% e aksit të ri kalon nëpër tokë djerrë ose tokë shtetërore (shtrati i lumit Drin).

Duke marrë parasysh aktivitetet e nevojshme për rindërtimin e linjës hekurudhore, blerja e përhershme e tokës pritet të rezultojë nga rivendosja e lidhjes së rrjetit rrugor lokal për shkak të rrethimit të sigurisë së binarëve, përmirësimit të gjeometrisë së shinave hekurudhore, stacioneve, kalimeve në nivel dhe rrugës së trenave. kalimet. Tokë shtesë mund të kërkohet nga kontraktori për punime ndërtimi, gropa huazimi, landfille, zona magazinimi, etj. të cilat pritet të rezultojnë vetëm në marrje të përkohshme të tokës.

Vlerësimi paraprak tregon se nuk do të ndodhë asnjë zhvendosje fizike me ndikimin kryesor në tokë, sipërfaqja totale e dëmtuar prek gjithsej 1727 parcela toke, pronësia e të cilave aktualisht nuk mund të identifikohet (nëse këto parcela të tokës janë pronë private apo publike). Duke pasur parasysh brezin hekurudhor, vlerësohet se në total 7.5 ha tokë bie në prona private. Ky vlerësim bazohet kryesisht në sipërfaqen e nevojshme për rrugën e planifikuar lokale, përmirësimet në vendkalimet e autorizuara në nivel dhe stacionin e ri të mallrave në Lezhë.

2.1 Konteksti i përdorimit të tokës

Linja hekurudhore nga Vore në Han të Hotit kalon nëpër shtatë bashki – Vorë, Krujë, Laç, Lezhë, Kurbin, Shkodër, Malësi e Madhe. Linja hekurudhore kalon kryesisht nëpër zona periferike dhe bujqësore. Kjo zonë ka përjetuar edhe migrimin e popullsisë nga rajoni malor në terrene të rrafshta, gjë që ka sjellë shumë kalime të paautorizuara në nivel që i shërbejnë kësaj popullate. Në të gjithë zonat urbane (p.sh. Lezhë dhe Shkodër) shumë ndërtesa formale dhe informale janë ndërtuar në një distancë të papërshtatshme nga hekurudha. Përveç kësaj, këto ndërtesa kanë dëmtuar kanalet kulluese në të dy anët e hekurudhës.

Duke pasur parasysh strukturën gjeografike dhe ekonomike të zonës, mund të pritet që ndikimi kryesor i Projektit të jetë në marrjen e tokës, aksesin e tokës dhe restaurimin e jetesës.

2.1.1 Ndërtimi i stacionit të ri të mallrave të Lezhës

Një stacion i ri mallrash është propozuar të ndërtohet në veri të Lezhës, Lezhe 2. Ky stacion do të vendoset nga km 70+000 deri në km 71+300 në tokë bujqësore që aktualisht është pronë private. Sipërfaqja e nevojshme për ndërtesën Lezhe 2 është afërsisht 1.4 ha; Sipas të dhënave të mbledhura nga Agjencia Rajonale Kadastrale Lezhë dhe hartave kadastrale të ofruara, ajo prek 17 parcela toke, të cilat detajet e pronësisë duhet të konfirmohen gjatë përgatitjes së studimit të shpronësimit.

2.1.2 Ndërtimi i shumë rrugëve të shkurtra anësore

Për të arritur në vendkalimet në nivel që do të zyrtarizohen dhe sigurohen, janë propozuar të ndërtohen disa kilometra rrugë lokale. Ndërtimi i këtyre rrugëve lokale do të zëvendësojë kalimet e paautorizuara. Sipërfaqja totale e tokës që kërkohet përgjithmonë për këto rrugë mund të arrijë afërsisht 60 hektarë. Një pjesë e sipërfaqes së tokës i përket Hekurudhes Shqiptare (brezi hekurudhor), ndërsa pjesa tjetër i përket pronarëve privatë ose pushtetit vendor. Vlerësohet se sipërfaqja e tokës e nevojshme për rrugët lokale, jashtë brezit hekurudhor arrin në 4 ha.

2.1.3 Përmirësimet e shtrirjes horizontale

Shtrirja horizontale ekzistuese e linjës hekurudhore duhet të përmirësohet për të lejuar rritjen e shpejtësisë së projektimit. Rehabilitimi i linjës hekurudhore Vorë – Hani i Hotit ruan shtrirjen gjeometrike dhe profilin e linjës dalëse, prandaj punimet e projektit kufizohen brenda kufijve

të së drejtës ekzistuese të kalimit të hekurudhës. Ekziston vetëm një fushë e përmirësimeve të dizajnit siç tregohet në tabelën më poshtë:

Tabela2:2_ Zona e përmirësimeve të shtrirjes horizontale

Nr.	Nga Ch.	Tek Ch.	Gjatësia (m)	Rrezja e kurbës ekzistuese (m)	Për t'u përmirësuar Rrezja e kurbës (m)	Numri i parcelave të tokës të prekura
1	22+915	23+800	600	300, 300	850, 650	28

Rrezja e shtrirjes së linjës do të përmirësohet në seksionin nga km 23+000 në km 23+800, brenda territorit të Bashkisë Vorë. Nga km 23+000 deri në km 23+300, toka që do të përdoret bie në një rrugë të vjetër në pronësi të shtetit (Autoriteti Rrugor Shqiptar) dhe për këtë arsye nuk ka nevojë për shpronësim. Ndërsa nga km 23+300 deri në km 23+800 sipërfaqja e kërkuar e tokës bie në zonën bujqësore dhe për këtë arsye nuk nevojitet zhvendosje; Numri i vlerësuar i parcelave të prekura, të cilat do të shpronësohen arrin në 28 parcela. Përqindja e detajuar e tokës që do të shpronësohet në raport me të gjithë pronën, mbetet ende për t'u llogaritur.

Në këtë fazë të zhvillimit të projektit, vlerësohet se punimet e rehabilitimit nuk do të prekin asnjë pasuri të paluajtshme, si banesa dhe/ose biznese.

2.1.4 Përmirësime të shtrirjes vertikale

Në punimet e rehabilitimit nuk do të ndërtohen mbikalime të reja. Ndërtimi i nënkalimeve nuk pritet të kërkojë që sipërfaqja e tokës të jetë e zënë përgjithmonë, pasi sipërfaqja e nevojshme e tokës vlerësohet të gjendet brenda brezit hekurudhor.

2.1.5 Përmirësime të kanaleve të kullimit

Rehabilitimi i hekurudhës do të respektojë sistemin ekzistues të kullimit dhe vaditjes. Vëmendje e veçantë i është kushtuar zonave të rrezikuara nga përmytjet, me qëllim që hekurudha të mos luajë rolin e argjinaturës apo pengesës (të dy anët e shtratit të lumit Ishmi tek Ura e Gjolës km 35+000) dhe për rrjedhojë të lejojë qarkullimin e ujit ndërmjet të dy anëve të hekurudhës. Për shkak të punimeve të nevojshme rehabilituese të sistemit të kullimit përgjatë korridorit ekzistues hekurudhor, mund të nevojiten shpronësime të kufizuara të lokalizuara.

2.1.6 Përmirësime të kalimit në nivel

Një objektiv kryesor sigurie i këtij projekti të rehabilitimit hekurudhor është minimizimi i vendkalimeve ekzistuese në nivel dhe sigurimi i atyre të mbetura me pajisje teknike dhe sinjalistikë. Zgjidhjet për mbylljen e vendkalimeve ekzistuese në nivel janë kryer duke marrë parasysh ndryshimin e trasesë së trafikut për të rikthyer funksionalitetin e rrjetit rrugor ose sipas shkallës së ndarjes kur ishte teknikisht e realizueshme dhe e pranueshme nga perspektiva e ndikimit social.

Kalimet e paautorizuara janë grupuar për të reduktuar minimalisht numrin e tyre dhe do të sigurohen me pajisje teknike dhe sinjalistikë, në funksion të situatës së re të vendbanimeve të reja.

Përveç kësaj, për të sjellë rrugët lokale në standarde për hyrjen dhe/ose daljen nga zonat e autorizuara të kalimit në nivel, (në total 53 kalime në nivel) do të kërkohej një tokë për të

përmirësuar hyrjen dhe daljen e rrugëve lokale nga këto vendkalime të siguruara në nivel. Kjo sipërfaqe vlerësohet në 2.1ha.

2.1.7 Pronat Hekurudhore

LARF do të marrë në konsideratë edhe brezin hekurudhor i cili është pronë e Hekurudhave Shqiptare sipas ligjit 9317/2004 i ndryshuar me ligjin 142/2016 (Kodi Hekurudhor). Ky ligj parashikon se “brezi i sipërfaqes së tokës hekurudhore përbëhet nga sipërfaqja e tokës prej 5,0 m gjerësi minimale në të dy anët e pikës më të ulët të bazamentit hekurudhor ose 5,0 m nga kanalet kulluese të dy anët e hekurudhës”.

VKM 280/2015, i ndryshuar me VKM 756/2016, thotë se “...ndërtesat/ndërtimet informale nuk mund të formalizohen kur prekin brezin hekurudhor të përcaktuar në Kodin Hekurudhor”. Kjo do të thotë se ndërtimet informale që mbivendosen në brezin hekurudhor nuk mund të legalizohen pasi banorët nuk kanë asnjë të drejtë ligjore apo pretendim të njohur për tokën që zënë. Megjithatë, Projekti ose do të kërkojë zgjidhje projektimi për të mos ndikuar në pronat e ndërtesave ose do të ofrojë zhvendosje në përputhje me kërkesat e BERZH PR5. Personave të zhvendosur do t'u ofrohet një zgjedhje e opsioneve për strehim të përshtatshëm me qëndrim ligjor ose kompensim financiar për strukturat e prekura.

Duhet theksuar se mungesa e mirëmbajtjes së duhur përgjatë linjës hekurudhore pa zbatimin e duhur të kuadrit ligjor ka rezultuar në uzurpim të paautorizuar të korridorit hekurudhor në 30 vitet e fundit.

2.2 Përmbledhje e ndikimeve të projektit

Vëzhgimet e kryera në terren treguan se rehabilitimi i hekurudhës do të ndjekë gjurmën ekzistuese, me zgjerime të vogla në vendkalimet në nivel, duke prekur breza të hollë toke përgjatë anëve, për të cilat nuk kërkohet shpronësim i konsiderueshëm i tokës. Numri total i parcelave të tokës që pritet të preken arrin në 1727 parcela, statusi i pronësisë së të cilave do të duhet të identifikohet me Agjencinë Kombëtare të Kadastrës gjatë përgatitjes së studimit të shpronësimit pas përfundimit të projektit të detajuar. Sipërfaqja e përgjithshme e tokës, jashtë brezit hekurudhor, është afërsisht 6.5 ha. Kompensimi për strukturat e prekura dhe restaurimi i mjeteve të jetesës do të vlerësohet me zhvillimin e PR.

Përqindja e tokës që do të shpronësohet në raport me të gjithë pronën mbetet ende për t'u llogaritur, megjithatë hekurudha ndjek rrugën e drejtë hekurudhore (brezi hekurudhor) dhe zgjerohet në tokë private në një interval prej 0-4 metrash maksimale. Shpronësimi do të prekte rrethojat dhe strukturat ndihmëse, dhe shiritat e hollë të oborrit në shtëpitë dhe bizneset në zonat e urbanizuara të linjës hekurudhore. Të gjitha pronat e mbetura përbëhen nga toka boshe. Një përmbledhje e strukturave ndihmëse është si më poshtë:

Tabela2:3_ Zonat përgjatë vijës hekurudhore ku do të preken strukturat ndihmëse

Lot	Nga km.	Tek km.	Numri dhe tipologjia e strukturave ndihmëse të prekura
Loti 2	49+970	50+200	2 struktura ndihmëse (joformale) në anën perëndimore të hekurudhës dhe 4 struktura ndihmëse (informale në lindje të linjës hekurudhore të ndërtuara brenda stacionit të Laçit të cilat do të preken për shkak të rehabilitimit të infrastrukturës rrugore të stacionit dhe ndërtimit të linjave dytësore.
Loti 2	63+600	63+700	1 strukturë ndihmëse (e braktisur) në perëndim të linjës hekurudhore që do të preket nga rruga lokale që do të ndërtohet për të arritur në vendkalimin në nivel.

Lot	Nga km.	Tek km.	Numri dhe tipologjia e strukturave ndihmëse të prekura
Loti 3	78+110	78+200	3 struktura ndihmëse në perëndim të linjës hekurudhore do të preken nga standardizimi i vendkalimit të autorizuar të sigurimit nr.27.
Loti 3	92+980	93+000	1 strukturë ndihmëse (joformale) në perëndim të linjës hekurudhore që do të preket nga rehabilitimi i stacionit hekurudhor Mjede
Loti 3	102+750	102+800	1 strukturë ndihmëse (joformale) në perëndim të linjës hekurudhore që do të preket nga rruga lokale që do të ndërtohet për të arritur në vendkalimin në nivel.
Loti 4	104+500	105+000	rrethimi i pronave (joformale) në të dy anët (në lindje dhe në perëndim) të linjës hekurudhore e cila është ndërtuar pas viteve '90 sipas zhvillimit urban brenda territorit të stacioneve të mallrave; ato do të preken nga ndërtimi i rrugëve lokale në të dy anët e hekurudhës për të siguruar kalimin e sigurt të linjës hekurudhore në vendkalimet e autorizuar të siguruar në nivel.
Loti 4	105+000	106+700	Rrethimi i pronave (joformale) në lindje të linjës hekurudhore, e cila është ndërtuar pas viteve '90 sipas zhvillimit urban brenda territorit të stacioneve të mallrave; do të preken nga ndërtimi i rrugëve lokale në lindje të hekurudhës për daljen në vendkalimin e nivelit nr.37; Vlen të theksohet se deri në kalimin në nivel nr.37 territori ku ka marre jete zhvillimi urban pas viteve 90' ishte prone e stacionit te mallit Shkoder.
Loti 4	116+100	116+200	1 godinë ndihmëse (joformale) në perëndim të linjës hekurudhore që preket nga zgjerimi i argjinaturës hekurudhore; struktura është ndërtuar brenda pronës hekurudhore dhe ngjitur me shpatin e argjinaturës ekzistuese hekurudhore

prania/mungesa e këtyre strukturave ndihmëse do të vërtetohet gjatë përgatitjes së inventarit të aseteve dhe studimit të shpronësimit, në fazën e përfundimit të PR.

Megjithatë, duhet theksuar se njerëzit që jetojnë në afërsi të nënprojektit të propozuar nuk do të preken drejtpërdrejt nga rehabilitimi i linjës hekurudhore. Nuk do të ketë nevojë për zhvendosje gjatë zbatimit të projektit. Për të shmangur ndikimin në familje dhe për të mbrojtur shtëpitë dhe infrastrukturën ekzistuese, ekipi teknik ka parashikuar ndërtimin e mureve mbajtëse pranë zonave të banuara.përgjatë gjithë linjës hekurudhore prej 120 km. Gjatësia totale e këtyre mureve mbajtëse arrin në 1.8 km. Muret mbajtëse do të aplikohen vetëm në zona të caktuara, ku është e nevojshme, për mbrojtjen e banesave dhe infrastrukturës ekzistuese dhe me gjatësi fikse, siç përcaktohet në DD. Brenda gjatësisë totale prej 1.8 km mure mbajtëse është përfshirë edhe gjatësia e armaturës ekzistuese të mureve mbajtëse.

Muret mbajtëse do të jenë ndërtime të përhershme të cilat nuk do të pengojnë aktivitetet e përditshme dhe komunikimin në të dy anët e linjës hekurudhore. Duhet përmendur se në pjesën më të madhe të gjatësisë së saj linja hekurudhore kalon përgjatë rrugës së vjetër kombëtare (sot rrugët ndërqytetëse) dhe shtëpitë e fermave kanë akses në rrjetin e transportit lokal përmes kalimeve në nivel. Gjithashtu, ndërtimi i rrugëve shtesë të shërbimit do të mundësojë lëvizshmëri të sigurt dhe të sigurt të komuniteteve lokale.

Një total prej 1826.4 metrash linearë do të rehabilitohen dhe ndërtohen sipas secilit lot më poshtë:

Tabela2:4_ Gjatësia e mureve mbajtëse sipas çdo Loti

LOT	Seksioni	KM Fillimi	KM Fund	Gjatësia (km)	Gjatësia e mureve mbajtëse	Koment
Loti 1	Vorë – Gjorm (dalje)	20+621	48+420	27.8	312.5njehsor linear	Një mur i ri mbajtës do të ndërtohet nga km 23+250 deri në km 23+410, për shkak të përmirësimit të rrezes së bashku me një këmbë kodrinore. Asnjë akses nuk do të ndërpritet sepse ka një rrugë shërbimi ekzistuese brenda këtij seksioni, në anë të murit. Rruga e shërbimit lidhet me vendkalimin e autorizuar në nivel në Fushë Prezë (km 23+370)
Loti 2	Gjorm – Lezhë 1 (dalje)	48+420	68+780	20.4	648.5njehsor linear	Do të ndërtohen mure të reja mbajtëse në disa seksione të shkurtra ku lartësia e shtrirjes vertikale të linjës hekurudhore është më shumë se 3 m (p.sh. nga km 51+970 deri në km 52+030). Asnjë akses nuk do të ndërpritet pasi nuk ka nevojë për një akses të tillë. Muri do të shërbejë edhe si gardh dhe si pengesë zhurme. Përveç kësaj, ka rrugë shërbimi ekzistuese brenda këtij seksioni hekurudhor.
Loti 3	Lezhë – Shkodër (dalje)	68+780	104+300	35.5	138.9njehsor linear	Shumica e ndërhyrjeve të murit mbajtës në këtë seksion kanë të bëjnë me përforcimin e mureve ekzistuese brenda tunelit të Lezhës, afërsisht 108 metër linear.
Loti 4	Shkodër – Hani i Hotit	104+300	140+080	35.8	726.5njehsor linear	Një mur i ri mbajtës nga km 105+850 deri në km 106+550 sepse disa shtëpi janë ndërtuar afër linjës hekurudhore. Muri do të shërbejë si gardh dhe si pengesë zhurme. Asnjë akses nuk do të ndërpritet sepse është planifikuar një rrugë shërbimi midis murit dhe shtëpive. Fillimi dhe mbarimi i kësaj rruge shërbimi siguron lidhjen me dy vendkalimet e autorizuar në nivel. Muret ekzistuese do të përforcohen, siç është muri mbajtës ekzistues ndërmjet linjës hekurudhore dhe autostradës në km të fundit të linjës hekurudhore. Asnjë akses nuk ndërpritet pasi nuk ka një akses të tillë. Mure të tjera mbajtëse të reja do të ndërtohen në disa seksione të shkurtra ku lartësia e shtrirjes vertikale të linjës hekurudhore është më shumë se 3 m (p.sh. nga km 113+220 deri në km 113+500). Asnjë akses nuk do të ndërpritet pasi nuk ka nevojë për një akses të tillë.

Studimi i VNMS-së krijoi një profil të përgjithshëm social dhe ekonomik të komuniteteve të prekura siç diskutohet në seksionet 5.2.19 dhe 6.2.21 dhe identifikoi grupet vulnerabël.

Në fazat e ardhshme të zbatimit të projektit, përgatitja e studimit të shpronësimit dhe zbatimi i regjistrimit dhe inventarit të aseteve përgjatë gjurmës së projektit do të identifikojë më në detaje faktorët përkatës të cenueshmërisë dhe grupeve vulnerabël, të cilët më pas do të shtohen në SEP dhe të përshtatshme. do të përcaktohen metodat e komunikimit.

Tabela e mëposhtme përmbledh ndikimet e mundshme të Projektit. Tabela do të plotësohet me ndikimet konkrete, dhe masat sanuese sipas informacionit gjatë përgatitjes së PR. Lista e saktë e ndikimeve dhe përsosjes dhe planifikimi i detajuar i të drejtave për kompensim dhe ndihmë për këto ndikime do të informohet nga rezultatet e anketës socio-ekonomike dhe do të përfshihet në PR.

Tabela2:5_ Përmbledhje e ndikimeve të mundshme të Projektit

Ndikimi	Përshkrim	Negative / pozitive	Gjasat 5 - shumë e lartë 1 - shumë e ulët
Faza e parandërtimit			
Humbja e tokës	Tokë komerciale	N	1
	Tokë bujqësore (e kultivuar dhe e papunuar)	N/P ¹	3
Humbja e të korrave	Bimë njëvjeçare dhe shumëvjeçare	N	2
Zhvendosja fizike	Humbja e banesave që rezulton në zhvendosjen fizike	N	0
Zhvendosja ekonomike	Pamundësia për të vazhduar me prodhimin bujqësor	N	1
	Humbja e të ardhurave nga qiraja e tokës	N	2
	Humbja e infrastrukturës rurale (sistemet e ujitjes, rrugët informale të aksesit)	N	4
	Humbja e strukturave ndihmëse	N	1
	Humbja e zonës së kullotjes për bagëtinë	N	2
	Humbja e objekteve të biznesit	N	1
Faza e ndërtimit (ndikimet gjatë kësaj faze janë kryesisht të përkohshme)			
Zhvendosja ekonomike	Cënimi – aktivitetet e ndërtimit jashtë kufijve të kantierit (Makineri ndërtimi, punime, materiale të tepërta depozituese, mbetje, etj.)	N	5
	Pluhuri i tepërt ndikon në zhvillimin e të korrave	N	3
	Humbje e përkohshme e aksesit në pronë për shkak të shkëputjes së rrugëve rurale	N	3
	Dëmtimi i infrastrukturës ekzistuese rurale (sistemet e ujitjes, rrugët informale të aksesit)	N	4

¹Në rast të shpronësimit të tokës së papunuar mund të rezultojë në përfitime për shkak të normave të favorshme të kompensimit

Ndikimi	Përshkrim	Negative / pozitive	Gjasat 5 - shumë e lartë 1 - shumë e ulët
	Rritja e kohës dhe kostos së udhëtimit për shkak të rrugëve lokale të dëmtuara ose të ndërprera	N	2
	Dëmtimi i pronës private dhe dështimi nga kontraktori për të korrigjuar dëmet (gardhe, struktura ndihmëse, shtëpi, etj.)	N	3
	Humbja e prodhimit bujqësor për shkak të ndotjes së tokës	N	1
Mundësi punësimi	Të ardhura shtesë nga qiraja e tokës	P	2
	Humbja e potencialit për prodhim bujqësor për shkak të kontaminimit të tokës (mos rivendosja e tokës)	N	1
	Rekrutimi lokal për ndërtim	P	4
	Furnizuesit lokalë të mallrave dhe shërbimeve	P	4
	Punësimi indirekt – Qarkullim më i lartë për shkak të rritjes së fuqisë punëtore në zonë (hotelieri, ofruesit e akomodimit, kafenetë, restorantet, pikat e karburantit, etj.)	P	5
Faza operative			
Humbja e aksesit në pronë	Humbje e përhershme e aksesit në pronë për shkak të rrugëve rurale të shkëputura ose të dëmtuara rëndë	N	2
Zhvendosja ekonomike	Humbja e prodhimit bujqësor nga shqetësimet e trafikut dhe punët ndërtimore të projektuara/të kryera në mënyrë joadekuate (pluhur, përmytje për shkak të sistemeve të dobëta të kullimit, ndotje të tokës)	N	1

2.3 Përmbledhje e tokës, njerëzve dhe aseteve të prekura

Informacioni mbi sipërfaqen e prekur të tokës, pronarët dhe strukturat e paraqitur në këtë LARF bazohet në të dhënat e disponueshme në kohën e përgatitjes së dokumentit. Këto shifra nuk përfshijnë marrjen e përkohshme të tokës që kërkohet për punimet dhe/ose nga kontraktorët; aksesit i përkohshëm në tokë do të bihet dakord me negocim.

Mund të ketë tokë që përdoret (dmth për qëllime bujqësore) në zonë (dmth. përdoruesit mund të mos kenë të drejta ligjore) dhe mbi baza zakonore. Kjo do të rishikohet gjatë anketës socio-ekonomike dhe inventarit të tokës dhe aseteve që do të përgatitet si pjesë e PR.

Duhet të theksohet se informacioni i Kadastrës (që do të merret nga çdo Zyrë Kadastrale lokale – 7 gjithsej) mund të ketë boshllëqe informacioni që do të duhet i) të verifikohen në terren (gjatë riveimit socio-ekonomik dhe inventarizimit të tokës dhe aseteve) ; ii) nëpërmjet vlerësimit të pronave dhe iii) përmes procesit të konsultimit me pronarët dhe përdoruesit e prekur të tokave. Disa nga boshllëqet e mundshme mund të përfshijnë:

- shfrytëzues të paregjistruar të tokës dhe pronave;

- pronarë të vdekur me trashëgimtarë ligjorë të cilët janë të peregjistruar dhe/ose nuk kanë përfunduar procesin e trashëgimisë;
- ndryshimet e peregjistruara në pronësinë e pronës;
- e drejta e përdorimit të peregjistruar (dmth. toka e marrë me qira mund të jetë në bazë zakonore);
- ndërtesa jo-rezidenciale të peregjistruara (struktura ndihmëse);
- shtesat e ndërtesave të peregjistruara që tejkalojnë madhësinë e regjistruar të pronës;
- ndërtesa të peregjistruara (p.sh. ndërtesa pa leje)

3 Kuadri rregullator për LARF

3.1 Rregulloret kombëtare dhe Kompensimi

Ligji kryesor që rregullon shpronësimin dhe rregullon procesin e marrjes së tokës për Projektin është Ligji Nr. 8561/1999 “Për shpronësimin dhe marrjen e përkohshme të pronës private për interes publik” (Ligji i Shpronësimit), i ndryshuar.

Ky ligj plotësohet me disa Vendime të Këshillit të Ministrave (VKM), udhëzime dhe rregullore, konkretisht:

- VKM Nr.127, datë 23.03.2000, “Për përmbajtjen dhe procedurat e paraqitjes së kërkesës dhe ose shpalljes fillestare të shpronësimit dhe marrjes së përkohshme të pronës private për interes publik”;
- VKM Nr. 138, datë 23.03.2000, “Për kriteret teknike për vlerësimin dhe llogaritjen e masës së kompensimit të pronave private që do të shpronësohen për interes publik, të pronave të zhvlerësuara dhe të të drejtave të të tretëve. palët” të ndryshuar;
- VKM Nr. 257, datë 11.04.2007, “Për kriteret dhe procedurat e kompensimit fizik me pronat shtetërore të subjekteve të shpronësuara, në raste të veçanta”;
- VKM Nr.89, datë 03.02.2016, “Për miratimin e vlerave të hartës së tokës në Republikën e Shqipërisë”;
- Udhëzimi nr. 1, datë 05.10.2000, “Për kriteret teknike për llogaritjen e vlerës së pemëve frutore që shpronësohen për interes publik, në rastet kur mungojnë treguesit e blerjes së deklaruar”; dhe

Për sa i përket procesit të kompensimit, do të merren parasysh edhe ligjet, aktet nënligjore dhe rregulloret e mëposhtme:

- Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë;
- Kodi Civil i Republikës së Shqipërisë (Kapitulli II. Fitimi dhe Humbja e Pasurisë);
- Ligji i ri 111/2018 “Për Kadastrën”;
- VKM nr.395, datë 13.05.2020, “Për mënyrën e organizimit dhe funksionimit të Agjencisë Shtetërore të Shpronësimit”;
- Ligji nr. 133/2015 “Për trajtimin e pronës dhe finalizimin e procesit të kompensimit të pronave” (nenet e shfuqizuara me vendimin e Gjykatës Kushtetuese nr.1, datë 16.1.2017);
- Ligji nr.107/2014, datë 31.07.2014, “Për planifikimin dhe zhvillimin e territorit”, i ndryshuar;
- VKM nr. 686, datë 22.11.2017, “Për miratimin e rregulloreve të planifikimit të territorit”;
- VKM nr. 408, datë 13.5.2015, “Për miratimin e rregulloreve të territorit; zhvillimit”, i ndryshuar;
- VKM nr. 655, datë 28.7.2010, “Për rregullat dhe procedurat e ndryshimit të kategorive të burimeve të tokës”;
- Ligji nr. 22/2018 “Për banesat sociale”;

Do të merren parasysh rregullore të tjera për të drejtat e pronësisë mbi tokën dhe regjistrimin dhe mbrojtjen sociale.

3.2 Institucionet kryesore në procesin e shpronësimit dhe Risistemimit së tokës

Institucionet përgjegjëse për dorëzimin e secilit artikull/aktivitet në procesin e të drejtës, zbatimin e PR dhe koordinimin e aktiviteteve të lidhura dhe të përshkruara në LARF, janë paraqitur në tabelën e mëposhtme.

Tabela3:1_Institucionet kryesore të përfshira në procesin e të drejtës

Institucionet	Përgjegjësitë kryesore gjatë shpronësimit/Risistemimit
Qeveria e Shqipërisë (Këshilli i Ministrave)	Qeveria e Shqipërisë do të kompensojë personat e prekur nga projekti (PAP) për çdo humbje të asetëve fizike, të ardhurave dhe të ardhurave që rezultojnë nga zhvendosja ekonomike ose zhvendosja fizike, qofshin këto humbje të përkohshme apo të përhershme. Këshilli i Ministrave përgjigjet për nxjerrjen e vendimit të shpronësimit dhe autorizimin e fondeve të nevojshme për të. Transferimi i marrjes së tokës duhet të përfundojë plotësisht dhe pagesa të bëhet përpara se të mund të kryhen punimet në pronën e shpronësuar.
Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë	Përgjegjësia financiare për procedurat e shpronësimit, duke përfshirë kompensimin që duhet paguar, kostot e Risistemimit, etj., i takon Ministrisë së Energjisë dhe Infrastrukturës. MIE i paraqet për miratim Këshillit të Ministrave kërkesën e konfirmuar/miratuar të shpronësimit.
Agjencia Publike e Shpronësimit (institucion në varësi të ministrit përgjegjës për zhvillimin urban/Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë)	Pasi një kërkesë për shpronësim paraqitet në Agjencinë Publike të Shpronësimit ("APP"), kjo e fundit urdhëron ngritjen e një komisioni specifik përgjegjës për ndjekjen dhe realizimin e procesit të shpronësimit. Komisioni i shpronësimit është përgjegjës për të përcaktuar masën dhe llojin e kompensimit.

Institucionet	Përgjegjësitë kryesore gjatë shpronësimit/Risistemimit
<p>Hekurudhat Shqiptare – Hekurudha Shqiptare</p>	<p>Hekurudhat Shqiptare kanë përgjegjësinë përfundimtare për zbatimin e të gjithë komponentëve të projektit së bashku me institucionet e tjera të qeverisë shqiptare.</p> <p>Si i tillë, HSH:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zbaton dhe koordinon të gjitha aktivitetet e Risistemimit sipas këtij LARF dhe PR; - shpalos datën e ndërprerjes në shpalljen publike për komunën përkatëse, si pjesë e procesit të shpronësimit; - përgatit PLRP dhe dokumente të tjera; - zbaton PR-në; - shpalos LARF, dhe të gjitha dokumentet e tjera; zhvillon konsultime publike në të gjitha fazat e Projektit - angazhon palët përkatëse të interesit; - krijon dhe administron mekanizmin e ankesave për të korrigjuar të gjitha ankesat nga PAP-të dhe palët e tjera të interesuara; - monitoron dhe vlerëson procesin e marrjes së tokës në pronësi; - rishikimi paraprak dhe miratimet e marrëveshjeve të negociuara ndërmjet kontraktorëve dhe pronarëve të tokave të ndikuar nga pushtimi i përkohshëm i tokës; - monitoron procesin e pushtimit të përkohshëm të tokës derisa toka t'u kthehet pronarëve të tyre sipas këtij LARF; - i raporton BERZH-it për të gjitha çështjet sipas këtij LARF; <p>Hekurudhat Shqiptare menaxhojnë procesin e vlerësimit të pronës së shpronësuar dhe paguan kompensim për asetet e shpronësuar dhe nëse nevojitet, kompensim shtesë për të kapërcyer hendekun me KP 5. Ajo paraqet kërkesën për shpronësim në APP.</p>
<p>Ministria e Financave dhe Ekonomisë</p>	<p>Huamarrësi; siguron edhe mjete për shpronësim; deri më sot, në Programin Buxhetor Afatmesëm (2021-2023) nuk janë ndarë fonde shpronësimi për zbatimin e këtij projekti.</p>
<p>Agjencia Kombëtare Kadastrale², ish Zyra e Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme (ZRPP) dhe zyrat e saj vendore</p>	<p>Ofron informacion zyrtar ligjor mbi tokën që do të shpronësohet duke identifikuar dhe verifikuar kufijtë e pronësisë dhe pronësinë, përpara se aplikimi të dërgohet në APP. Agjencia Kombëtare Kadastrale është përgjegjëse për drejtimin e ish-Sistemit të Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme, i cili ofron informacion mbi pronën (sipërfaqen, llojin e tokës, vendndodhjen, etj.) dhe për pronarët e saj dhe të drejtat e tyre mbi tokën dhe hartat kadastrale që ofrojnë të dhënat e pronësisë.</p>

²Themeluar me Ligjin 11/2020, duke ndryshuar Ligjin 8561/1999

Institucionet	Përgjegjësitë kryesore gjatë shpronësimit/Risistemimit
Njësia e Qeverisjes Vendore	Bashkitë janë përgjegjëse për zhvillimin dhe monitorimin në terren të Planeve të Përgjithshme të Zhvillimit Vendor dhe për këtë arsye do të konsultohen në procesin e shpronësimit të tokës. Në rast se nuk disponohet informacion për sipërfaqen (regjistrimi i parë nuk është bërë), autoritetet vendore (bashkitë dhe njësitë administrative) janë përgjegjëse për të dhënë të dhëna për tokën dhe të drejtat e pronësisë. Ata do të jenë përgjegjës për koordinimin e procedurave të zbatimit të shpronësimit dhe do të mbështesin ekzekutimin e kompensimit.
Gjykatat Administrative	Adresimi i ankesave për masën e kompensimit të parashikuar në Vendimin e Këshillit të Ministrave për miratimin e shpronësimit.

3.3 Procesi i shpronësimit

Ligji i Shpronësimit rregullon procesin e shpronësimit të pronave të përhershme dhe/ose përkohësisht të uzurpuara (toka dhe struktura), në interes të publikut për veprimtari që nuk mund të realizohen në një mënyrë tjetër dhe që sjellin përfitim më të madh për publikun. Ligji parashikon kompensim në raste të tilla dhe edhe kur toka është e zënë përkohësisht. Vetëm pronat e regjistruara dhe pronarët zyrtarë të ligjshëm të pronave kanë të drejtë të përfitojnë nga ligji. Asnjë dispozitë nuk zbatohet për pronat e paregjistruara.

Shpronësimi mund të bëhet në favor të shtetit dhe të personave juridikë publikë ose privatë, vendas ose të huaj, për realizimin e një projekti, investimi ose objekti të tyre që në çdo rast në vijim të ligjit të shpronësimit paraqet interes publik. Subjekti, në favor të të cilit bëhet shpronësimi, aplikon për shpronësim pranë Agjencisë Publike të Shpronësimit.³

Procesi i shpronësimit në rastin e rehabilitimit të një linje hekurudhore nis nga Hekurudha Shqiptare që paraqet kërkesë shpronësimi në APP. Ky aplikacion përmban informacione për pronësinë dhe të drejtat e tjera siç shfaqen në Sistemin e Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme (IPRS). Për pronat që ende nuk janë regjistruar (regjistrimi i parë), të dhënat e pronësisë mbledhen nga burime të tjera vendore (dmth. Zyrat Kadastrale në komunat përkatëse). Ky informacion quhet Dosja e Shpronësimit. Me marrjen e aplikimit, APP-ja urdhëron ngritjen e një komisioni për ndjekjen dhe realizimin e procesit të shpronësimit.

Brenda 10 ditëve nga dita e njoftimit për pranimin e kërkesës për shpronësim, lidhet një marrëveshje ndërmjet APP-së dhe aplikantit në favor të të cilit kërkohet shpronësimi. Brenda 10 ditëve nga rënia dakord me subjektin që aplikon për shpronësim, APP-ja fillon të përmbushë procedurat e njoftimit të drejtpërdrejtë për çdo pronar apo bashkëpronar të pronave private që kërkohen të shpronësohen ose zhvlerësohen si dhe personave të tretë në lidhje me kompensimin e tyre.

APP-ja e boton kërkesën për shpronësim në Fletoren Zyrtare, në një gazetë me tirazh kombëtar dhe në një gazetë lokale për një javë. Çdo palë e tretë e prekur nga shpronësimi ka të drejtë që jo më vonë se 15 ditë nga përfundimi i periudhave të publikimit, të paraqesë në APP pretendimet e tyre të shoqëruara me dokumentet përkatëse.

³Agjencia e Shpronësimit Publik (APP) është themeluar nga

Kur pretendimet e palës së tretë për pronësinë, si dhe për kushtet e shpronësimit të ofruara vërtetohen se janë të mbështetura ligjërisht, APP-ja procedon me shpronësimin, duke respektuar edhe këto të drejta.

Në vlerësimin e pronave private që shpronësohen ose të drejta të tjera reale të personave të tretë që i nënshtrohen shpronësimit, komisioni do të marrë në konsideratë natyrën e aktivitetit, vlerën e amortizuar, vendndodhjen, vlerën fillestare, qëllimin për të cilin ato janë të destinuara.

Pas procedurave paraprake për shpronësimin, ministri kompetent për zhvillimin urban (ministri i Infrastrukturës dhe Energjisë) i paraqet Këshillit të Ministrave propozimin për shpronësim. Shpronësimi dhe vlera e kompensimit përcaktohen në vendimin e Këshillit të Ministrave.

Duhet të theksohet se zbatimi i aktiviteteve të shpronësimit do të lidhet me zbatimin e projektit, për të siguruar që humbja e asetëve dhe/ose zhvendosja nuk do të ndodhë përpara se të vendosen masat dhe burimet e nevojshme zbutëse. Në veçanti, toka dhe asetet përkatëse do të merren vetëm pasi të jetë paguar kompensimi.

3.3.1 Pronësia mbi tokën dhe të drejtat pronësore

Reforma e tokës dhe pronës filloi në Shqipëri në fillim të viteve 90, e karakterizuar nga disa ligje për pronësinë dhe të drejtat e pronësisë mbi tokën si Ligji nr.7501 “Për tokën”, ligji nr.7843 “Për regjistrimin e pasurive të paluajtshme” etj. Megjithatë, gati 30 vjet më vonë, reforma është ende në vazhdim dhe disa çështje mbeten të pazgjidhura si regjistrimi i parë i pronave, kostot e larta të legalizimit, procedurat komplekse administrative dhe një numër i madh i mosmarrëveshjeve pronësore në gjykatë. Afati për legalizimin e ndërtimeve informale ka skaduar prej kohësh dhe Agjencia Kombëtare Kadastrale, pjesë e së cilës është edhe ish-Agjencia e Legalizimit të Ndërtimeve Informale (ALUIZNI), ka të gjitha të dhënat e pronësisë.

3.3.2 Ndihma për zhvendosje (risistemimi për strehimin social)

Ligji Nr. 22/2018 “Për Strehimin Social” përcakton kuadrin ligjor për zhvillimin e programeve sociale të strehimit në bashkitë shqiptare. Ligjet e tjera për ndihmën e ofruar nga shteti për grupet vulnerabël mund të përdoren si bazë për zhvillimin e programeve të Risistemimit për grupet vulnerabël. Ligji i Shpronësimit nuk parashikon asnjë regjim zhvendosjeje.

3.3.3 Kompensimi

Komisioni i Shpronësimit vlerëson pronat e prekura dhe jep kompensimin përkatës, të miratuar nga Këshilli i Ministrave, në vijim të VKM-së nr. 138, datë 23.03.2000, “Për kriteret teknike të vlerësimit dhe llogaritjes së masës së kompensimit të pronave private. që do të shpronësohen për interes publik, të pronave të zhvlerësuara dhe të të drejtave të të tretëve”.

Pronat kategorizohen si:

- Kategoria nr. 1 Objektet e ndërtimit: (a) strukturat e banimit dhe (b) çdo strukturë tjetër në vend të banimit (magazina, dyqanet, etj.);
- Kategoria nr. 2 Tokë bujqësore;
- Kategoria nr. 3 Tokë ndërtimi.

Për (a) strukturat e banimit, vlerësimi vendoset si mesatarja e shitjeve dhe blerjeve, siç përcaktohet nga Agjencia Kombëtare e Kadastrës. Në rast se një informacion i tillë nuk disponohet, vlerësimi do të bëhet në bazë të kostove të ndërtimit, duke përdorur çmimet e parashikuara nga Enti Kombëtar i Banesave (Enti Kombëtar i Banesave).

Metoda e vlerësimit të kostos së ndërtimit përdoret edhe për kompensimin e objekteve industriale ose bujqësore.

Çmimi i kompensimit për tokën bujqësore, pyjet, pemët frutore etj., bazohet në çmimin mesatar të shitjes së një transaksioni të ngjashëm brenda të njëjtës zonë kadastrale. Ky informacion merret nga Zyra e Kadastrës nëse informacioni i tillë mungon (dmth. nuk ka transaksione të ngjashme). Çmimi i kompensimit është vendosur në bazë të VKM-së nr.89, datë 03.02.2016, “Për miratimin e vlerave të hartës së tokës në Republikën e Shqipërisë”. Vlerësimi për frutat dhe pemët bëhet duke përdorur metodën e kostos (investimet, numri i bimëve, sipërfaqja, shpenzime të tjera etj.). Vlerësimi i të korrave bëhet në bazë të produktivitetit të pritur.

3.4 Ndërtimet informale kalojnë me brezin e sipërfaqes së tokës hekurudhore

Ligji nr.9317, datë 18.11.2004 “Për Kodin Hekurudhor të Republikës së Shqipërisë” përcakton linjën hekurudhore dhe si pjesë të saj brezin hekurudhor që përbëhet nga sipërfaqja e tokës me gjerësi minimale 5 m në të dy anët e më të ulëtit. pika e bodrumit hekurudhor ose 5 m nga kanalet kulluese të dy anët e hekurudhës”.

Sipas nenit 18 të të njëjtit ligj, çdo formë ndërtimi përgjatë brezit hekurudhor është e ndaluar, përveç atyre që lehtësojnë linjën hekurudhore. Çdo ndërtim që kërkohet të bëhet përgjatë brezit hekurudhor, duke përfshirë kalimet hekurudhore, i nënshtrohet miratimit paraprak të Autoritetit Hekurudhash Shqiptare (Hekurudha Shqiptare).

Kufizime të tjera ekzistojnë për mbrojtjen e linjës hekurudhore siç parashikohet në nenin 35/d të ligjit nr.9317. Kodi Hekurudhor ndalon çdo lloj ndërtimi përgjatë linjës hekurudhore, më afër se 25 metra nga linja, jashtë zonave urbane. Në zonat urbane, lejohet ndërtimi i ndërtesave të banimit dhe objekteve të tjera, përgjatë brezit të linjës hekurudhore, në një distancë prej 25 deri në 100 metra nga brezi hekurudhor.

Për ndërtimin e çdo lloj objekti që ndodhet në zonat urbane jashtë brezit të linjës hekurudhore dhe në një distancë deri në 25 metra nga ky brez, kërkohet leje nga Autoriteti Hekurudhor Shqiptar.

Shumë ndërtime informale janë ndërtuar në 20 vitet e fundit në Shqipëri për shkak të migrimit të brendshëm nga zonat rurale në ato urbane. Për të lejuar zaptuesit të legalizojnë ndërtimet informale, Ligji nr. 9482, datë 03.04.2006 “Për legalizimin, planifikimin urban dhe integrimin e ndërtesave pa leje” është miratuar për formalizimin e këtyre ndërtimeve informale dhe zhvillimin e zonave përkatëse.

Një vendim i fundit i Këshillit të Ministrave, i nxjerrë në bazë të ligjit 9482/2006, nr. 280 i ndryshuar në vitin 2016, jep një listë të atyre ndërtesave informale të përfshyera nga procesi i legalizimit. Seksioni II, 2/b i VKM-së parashikon se ndërtesat/ndërtimet informale nuk mund të formalizohen kur prekin sistemin/linjat hekurudhore ose kalojnë brezin mbrojtës hekurudhor ekzistues të përcaktuar në Kodin Hekurudhor. Brezi mbrojtës hekurudhor përbëhet nga toka në të dy anët e linjës hekurudhore, me gjerësi 100 metra, duke filluar nga skaji i jashtëm i linjës hekurudhore.

3.5 Standardet e BERZH-it

Projekti është shqyrtuar si një projekt i Kategorisë A sipas Politikës Mjedisore dhe Sociale të BERZH-it, siç është rishikuar në vitin 2014, Zhvendosja e Pavullnetshme mbulohet nga Kërkesa e Performancës (PR) 5 e Politikës. Pikat kryesore të PR nr. 5 janë këto:

- shmangni ose, kur është e pashmangshme, minimizoni zhvendosjen e pavullnetshme duke eksploruar projekte alternative të projektit;

- shmangni zhvendosjen me force
- zbut ndikimet e pafavorshme sociale dhe ekonomike nga blerja e tokës ose kufizimet në përdorimin dhe aksesin e personave të prekur në asete dhe tokë duke (i) sigurimin e kompensimit për humbjen e aseteve me kosto zëvendësimi; dhe (ii) sigurimin që aktivitetet e Risistemimit të zbatohen me zbulimin e duhur të informacionit, konsultimin dhe pjesëmarrjen e informuar të atyre që preken ne perputhje me KP10.
- të rivendosë ose, kur është e mundur, të përmirësojë jetesën dhe standardet e jetesës së personave të zhvendosur në nivelet e para Risistemimit;
- përmirësimin e kushteve të jetesës në mesin e personave të zhvendosur fizikisht përmes ofrimit të strehimit të përshtatshëm, duke përfshirë sigurinë e qëndrimit në vendet e Risistemimit.

3.6 Gjetjet dhe sugjerimet kryesore

Disa boshllëqe ekzistuese ndërmjet legjislacionit vendas dhe BERZH-it janë dhënë më poshtë. Një përmbledhje më e detajuar e analizës së boshllëqeve është dhënë në Shtojcë9.1.

- Ligji shqiptar parashikon rregullim vetëm për personat që kanë të drejta ligjore mbi pronat dhe fokusohet në asetet që mund të shpronësohen ose prona të uzurpuara përkohësisht për interesin publik.
- Ligji nuk parashikon asnjë rregullim për kufizimet që rezultojnë në humbjen e aksesit ndaj aseteve fizike ose burimeve natyrore;
- Ligji nuk vendos asnjë kërkesë për shmangien dhe/ose minimizimin e Risistemimit fizike dhe/ose ekonomike;
- Legjislacioni shqiptar në fuqi kërkon një plan rivendosjeje/rivendosjeje jetese dhe as zbatimi i një vrojtimi socio-ekonomik. Ligji hesht edhe për konsultimet me personat e prekur apo informimin e grupeve vulnerabël;
- Nuk parashikohet asnjë dispozitë specifike për kompensimin e kostove të regjistrimit dhe taksave të transfertave;
- Konsultimet publike nuk kërkohen para shpronësimit. Vetëm ata që kanë të drejta ligjore formale mbi pronat e prekura konsultohen pasi të ketë filluar procesi i shpronësimit;
- Shpenzimet e Risistemimit dhe ndihma për grupet vulnerabël nuk janë të parapara me ligjin e shpronësimit, megjithatë, personat e cenueshëm kanë të drejtë në asistencë sociale;
- Nuk ofrohet konsultimi i komuniteteve në lidhje me humbjen e komoditeteve publike;
- Ligji nuk zbatohet për ata që kanë një pretendim për tokën që njihet ose njihet sipas ligjeve kombëtare dhe ata që nuk kanë asnjë të drejtë ligjore ose pretendim të njohur për tokën. Për më tepër, ata që i përkasin këtyre kategorive nuk kanë të drejtë për asnjë kompensim ose asistencë për restaurimin e jetesës (përveç strehimit social);
- Nuk parashikohen kërkesa për monitorimin e procesit të shpronësimit.

4 Pranueshmëria, vlerësimi dhe e drejta

Në kohën e përgatitjes së këtij LARF, projekti i detajuar për rehabilitimin e linjës hekurudhore Vorë – Hani i Hotit ishte ende në fazën e analizës funksionale dhe ndikimi i plotë nga Blerja e tokës nuk mund të vlerësohej plotësisht.

Duke marrë në konsideratë proceset e ndërtimit që kërkohen për punimet e rehabilitimit të linjës hekurudhore, blerja e përhershme e tokës pritet të rezultojë nga ndërtimi i stacioneve të reja (p.sh. stacioni Lezhë 2), hapja e disa rrugëve të shkurtra anësore përgjatë linjës hekurudhore, përmirësimet e shtrirjes horizontale. (pushtimi i drejtpërdrejtë i zonës për përmirësimin e kurbës së rrezes), përmirësime të shtrirjes vertikale (mbikalime dhe nënkalime), përmirësime të kalimit në nivel (zgjerimi i kalimeve në nivel dhe ndërtimi i rrugëve hyrëse), etj. Sipërmarrësi mund të kërkojë tokë shtesë për ndërtimin punime, gropa huazimi, landfill, zona magazinimi, etj., të cilat pritet të rezultojnë vetëm në marrje të përkohshme të tokës.

Megjithatë, duke marrë parasysh kushtet gjeografike, blerja e tokës pritet të përfshijë tokën, të mbjellat dhe pemët shumëvjeçare, si dhe disa struktura ndihmëse dhe infrastrukturë rurale. Mund të ndikojë në aksesin në tokë, megjithatë, nuk pritet që procesi i marrjes së tokës për këtë seksion të ndikojë në ndonjë biznes (që nuk ka lidhje me bujqësinë) ose të shkaktojë ndonjë zhvendosje fizike.

LARF është përgatitur për të kapur të drejtat bazuar në ndikimet e vlerësuara.

4.1 Personat dhe Subjektet e Kualifikueshme për Kompensim dhe Asistencë

Sipas këtij LARF, personat dhe subjektet e mëposhtme kanë të drejtë për kompensim siç përcaktohet në LARF, nëse janë të pranishëm në zonën e Projektit përpara datës së përfundimit:

- Personat ose personat juridikë që janë pronarë formalë të ndonjë prone të prekur;
- Personat ose subjektet juridike që njihen si përdorues, sipas dispozitave të ligjeve kombëtare, të çdo prone të prekur;
- Personat ose personat juridikë që janë qiramarrës zyrtarë të ndonjë prone të prekur
- Personat ose personat juridikë që janë pronarë të përegjistruar dhe përdorues joformalë të tokës bujqësore ose ndërtimore të prekur, në pronësi private ose publike, ose pjesë të tokës;
- Personat që janë shfrytëzues të pronës së prekur, por nuk kanë të drejta ligjore mbi pronën – squatters;
- Personat ose personat juridikë pronarë të kulturave që preken nga Projekti (pavarësisht nga statusi i tokës ku është mbjellë);
- Personat ose personat juridikë pronarë të bimëve dhe pemëve shumëvjeçare si pemët frutore dhe vreshtat, që preken nga projekti (pavarësisht nga statusi i tokës ku është mbjellë);
- Personat ose personat juridikë pronarë të vreshtave dhe pemishteve që nuk kanë dhënë ende rendiment, dhe janë të prekur nga Projekti (pavarësisht nga statusi i tokës ku është mbjellë);
- Personat ose personat juridikë pronarë të fidanishtes që ende nuk ka dhënë rendiment dhe janë të prekur nga Projekti (pavarësisht statusit të tokës ku është mbjellë);
- Personat ose personat juridikë pronarë të strukturave të prekura nga Projekti (ndërtesa ndihmëse, gardhe, puse, sisteme vaditjeje etj.) pavarësisht nga statusi i tokës në të cilën ndodhen strukturat;
- Punëtorët, poseduesit e bujqësisë dhe fermerët në pronën e prekur, të ardhurat dhe mjetet e jetesës së të cilëve janë përgjithmonë ose përkohësisht nën ndikimin e Projektit;
- Komunitetet ose familjet, qasja e të cilave në ndërtesat e tyre, burimet dhe pajisjet e zakonshme të zotëruara ndikohen nga Projekti;

- Personat ose personat juridikë që janë pronarë formalë, ose qiramarrës, ose përdorues të ligjshëm sipas dispozitave të ligjit të KR-së, ose pronarë të peregjistruar dhe përdorues informalë të tokës, dhe që preken nga Projekti për shkak të okupimit të përkohshëm të tokës;
- Personat ose personat juridikë pronarë të pronave që nuk janë shtetas/rezidentë të Republikës së Shqipërisë;
- Grupet vulnerabël dhe individët që u përkasin atyre grupeve, personat nën kufirin e varfërisë sipas ligjeve kombëtare, familjet e udhëhequra nga gratë, prindërit e vetëm, të moshuarit, personat me aftësi të kufizuara ose ata me probleme shëndetësore afatgjata) të cilat preken nga Projekti;
- Kompensimi duhet të ndahet ndërmjet bashkëshortëve sipas dokumentacionit të titullit ose Kodit të Familjes në heshtjen e dokumentacionit të titullit. Këtu përfshihen edhe bashkëjetuesit që kanë bërë tashmë një marrëveshje për të pasur pronësi dhe trashëgimi në një zyrë noteriale. Të sigurohet që të gjitha programet, përfshirë ato që lidhen me restaurimin e mjeteve të jetesës, të jenë njëlloj të aksesueshme për burrat dhe gratë; Personat ose personat juridikë, humbjet e të cilëve nuk mund të përcaktohen ose parashikohen në këtë fazë të projektit (përfshihen personat që kanë titull mbi ndërtesat e prekura nga projekti).

4.2 Regjistrimi dhe data e ndërprerjes

Hekurudhave Shqiptare i kërkohet të kryejë një regjistrim dhe studime bazë socio-ekonomike për të përcaktuar numrin e njerëzve që do të preken mjetet e jetesës dhe pronat që do të kompensohen.

Data e regjistrimit zakonisht është gjithashtu një datë përfundimtare për pretendimet e pranueshmërisë. Data e përfundimit përcaktohet (i) siç parashikohet në legjisllacionin në fuqi; ose (ii) duke përdorur datën e fundit të regjistrimit ose të inventarit të aseteve (cilado që është më e fundit).

Regjistrimi duhet të mbulojë totalin e popullsisë së prekur dhe duhet të shoqërohet gjithashtu nga një inventar i aseteve i cili është një anketë matje e detajuar që vlerëson asetet e prekura. Anketa bazë socio-ekonomike mund të rrjedhë nga një anketë mostër dhe është kritike në identifikimin e profilit aktual socio-ekonomik, kulturor dhe politik të personave të prekur; nivelet e tyre të elasticitetit ose cenueshmërisë së përgjithshme; dhe shkallët dhe llojet e ndikimeve që pasojnë.

Regjistrimi dhe inventarizimi i pasurisë dhe anketa socio-ekonomike duhet të bëhen në mënyrë ideale paralelisht. Datat e ndërprerjes përcaktojnë përshtatshmërinë për kompensim të PAP-ve. Prandaj, ato përfaqësojnë datën aktuale që asetet dhe infrastruktura e PAP-ve në një vend të caktuar janë regjistruar gjatë anketës së regjistrimit. Asete të tilla si toka, struktura dhe të tjera, të cilat krijohen, cenohen ose fitohen nga individë ose grupe, pas datave të ndërprerjes, nuk do të kenë të drejtë për kompensim apo asistencë. Lëshimi i një date përfundimtare kërkon zbulimin e njëkohshëm të qartë, publik dhe të aksesueshëm të aktiviteteve të afërta të projektit në vendin në fjalë dhe implikimet e tyre përkatëse për jetën e njerëzve. Meqenëse datat përfundimtare do të specifikohen në PLVL, ato do të diskutohen dhe bien dakord me IFI (BERZH) si pjesë e procesit të përgatitjes së PR.

4.3 Matrica e të drejtave

Një matricë e të drejtave është përgatitur bazuar në procedurat e BERZH-it për kriteret e pranueshmërisë dhe për të kapërcyer boshllëqet e shënuara në seksion 3.6. Të gjithë personat e

prekur sipas klasifikimit të BERZH (paragrafi 26 i KP5) me ose pa titull ligjor të pronës së tyre kanë të drejtë për kompensim.

Tabela4:1_ Të drejtat specifike të kompensimit

Pasuria e fituar	Lloji i projektit që prek të drejtën ose humbjen e pronës	Kategoria e PAP	E drejta	Modalitetet e Zbatimit
Toka	Humbja e tokës bujqësore, më pak se 40%	Pronari me një titull zyrtar (përfshirë ata që kanë një pretendim për tokën)	Regjistrimi falas i parcelave të tokës sipas legjislacionit shqiptar, përpara shpronësimit dhe Kompensimi në para për tokën e prekur me kosto zëvendësimi (ekuivalente me vlerën e tregut të pronës, e mjaftueshme për të zëvendësuar asetet e humbura dhe për të mbuluar kostot e transaksionit).	Siguroni pronë zëvendësuese (për shembull, zona bujqësore ose komerciale) me vlerë të barabartë ose më të madhe, ose kompensim në para me kosto të plotë zëvendësimi, kur është e përshtatshme.
		Humbja e tokës bujqësore, më shumë se 40%	Mbajtësi i titullit (përdoruesi zyrtar i tokës)	Regjistrimi i parcelave të tokës sipas legjislacionit shqiptar, përpara shpronësimit, pa kosto dhe Kompensimi në para për tokën e prekur me një kosto zëvendësimi ose parcelë toke me përmasa dhe karakteristika të ngjashme me një status të sigurt pronësie, dhe Asistencë për restaurimin e mjeteve të jetesës duke përfshirë trajnimin për punë.
	Përdorues joformal		Asistencë në dhënien me qira të tokës/pronës alternative.	Gjetja e një lokacioni alternativ të dhënë me të drejtën e përdorimit me qëndrim të sigurt.
	Humbja e tokës ndërtimore	Mbajtësi i titullit	Regjistrimi i parcelave të tokës sipas legjislacionit shqiptar, përpara shpronësimit, pa kosto; dhe Kompensimi në para për tokën e prekur me një kosto zëvendësimi.	Siguroni pronë zëvendësuese (për shembull, zona bujqësore ose komerciale) me vlerë të barabartë ose më të madhe, ose kompensim në para me kosto të plotë zëvendësimi, kur është e përshtatshme.
		Përdorues joformal	Asistencë në dhënien me qira të tokës/pronës alternative.	Gjetja e një lokacioni alternativ të dhënë me të drejtën e përdorimit me qëndrim të sigurt.

Pasuria e fituar	Lloji i projektit që prek të drejtën ose humbjen e pronës	Kategoria e PAP	E drejta	Modalitetet e Zbatimit
Strukturat	Humbja e strukturës së banimit	Titullar me leje ndërtimi ose me të drejtën ligjore të regjistrimit të strukturës.	Regjistrimi i strukturës sipas legjislacionit shqiptar, përpara shpronësimit, pa kosto dhe Kompensimi në para për strukturën e banimit me vlerë zëvendësimi dhe Kompensimi i lëvizjes dhe shpenzimet e tjera që lidhen me zhvendosjen dhe Asistencë për marrjen e lejes së ndërtimit për një strukturë të re.	Procesi i kalimit të së drejtës pronësore ose i shpronësimit.
		Banori pa të drejtë ligjore për të regjistruar strukturën/përdoruesin informal	Kompensimi në para me vlerë zëvendësuese dhe kompensim për lëvizjen e pronarit.	Procesi i kalimit të së drejtës pronësore ose i shpronësimit.
	Humbja e strukturës jorezidenciale	Titullar me leje ndërtimi ose me të drejtën ligjore të regjistrimit të strukturës.	Kompensimi në para me vlerë zëvendësimi dhe kompensim për lëvizje.	Procesi i kalimit të së drejtës pronësore ose i shpronësimit.
		Përdoruesi pa të drejtë ligjore për të regjistruar strukturën.	E drejta për prishjen e objektit dhe grumbullimin e materialeve të ndërtimit.	Kompensimi nuk parashikohet.

Pasuria e fituar	Lloji i projektit që prek të drejtën ose humbjen e pronës	Kategoria e PAP	E drejta	Modalitetet e Zbatimit
Pronë komerciale	Humbja e vendit të veprimtarisë së biznesit	Pronari	E njëjta gjë vlen edhe për pronën e banimit.	Në rastet kur blerja e tokës prek strukturat tregtare, pronari i biznesit i prekur kompensohet për: (i) koston e ringritjes së aktiviteteve tregtare diku tjetër; (ii) të ardhurat neto të humbura gjatë periudhës së tranzicionit; dhe (iii) kostot e transferimit dhe riinstalimit të impiantit, makinerive ose pajisjeve të tjera, sipas rastit.
	Humbja e biznesit dhe/ose qiraja	Pronari	Kompensim për koston e rivendosjes së aktivitetit tregtar dhe kompensim për humbjen e të ardhurave.	Në rastet kur blerja e tokës prek strukturat tregtare, pronari i biznesit i prekur kompensohet për: (i) koston e ringritjes së aktiviteteve tregtare diku tjetër; (ii) të ardhurat neto të humbura gjatë periudhës së tranzicionit; dhe (iii) kostot e transferimit dhe riinstalimit të impiantit, makinerive ose pajisjeve të tjera, sipas rastit. Për më tepër, ofrohet mbështetje kalimtare për personat e zhvendosur ekonomikisht, sipas nevojës, bazuar në një vlerësim të arsyeshëm të kohës së nevojshme për të rivendosur kapacitetin e tyre për të fituar të ardhura, nivelet e prodhimit dhe standardet e jetesës.
Të korrat	Humbja e të korrave vjetore	Pronari/Përdoruesi	E drejta për të korrat ose kompensim në para për të korrat vjetore me vlerë zëvendësuese.	Kompensimi në të holla në rast se të korrat nuk mund të ishin korrur. Për më tepër, ofrohet mbështetje kalimtare për personat e zhvendosur ekonomikisht, sipas nevojës, bazuar në një vlerësim të arsyeshëm të kohës së nevojshme për të rivendosur kapacitetin e tyre për të fituar të ardhura, nivelet e prodhimit dhe standardet e jetesës.

Pasuria e fituar	Lloji i projektit që prek të drejtën ose humbjen e pronës	Kategoria e PAP	E drejta	Modalitetet e Zbatimit
	Humbja e pemëve shumëvjeçare dhe jofrutore	Pronari/Përdoruesi	E drejta për të mbledhur prodhimin dhe kompensimin në para me vlerë zëvendësuese.	Kompensimi në para.Për më tepër, ofrohet mbështetje kalimtare për personat e zhvendosur ekonomikisht, sipas nevojës, bazuar në një vlerësim të arsyeshëm të kohës së nevojshme për të rivendosur kapacitetin e tyre për të fituar të ardhura, nivelet e prodhimit dhe standardet e jetesës.

5 Mekanizmi i zgjidhjes së ankesave

Potenciali për mosmarrëveshje është reduktuar duke pasur parasysh se rindërtimi i linjës hekurudhore nuk prek Personat e prekur nga projekti PAP-të në masën ku duhet të zhvendosen shtëpitë apo banesat e tjera, por një pjesë relativisht e vogël e tokës së tyre.

Procedurat e zgjidhjes së ankesave të parashikuara në legjislacionin shqiptar përfshijnë negocimin e zgjidhjeve të inkurajuara nga Ligji i Shpronësimit (neni 6); në rast se nuk arrihet marrëveshja kur vendimi për shpronësim merret nga Këshilli i Ministrave, pronari i prekur ka të drejtë të ankohet në Gjykatën Administrative. Kjo e drejtë ka të bëjë vetëm me masën e kompensimit të ofruar dhe jo vetë vendimin e shpronësimit.

Për të përmbushur kërkesat e BERZH-it, duhet të krijohet një mekanizëm më gjithëpërfshirës për zgjidhjen e ankesave (MZA). Ai do të jetë në përputhje me objektivat dhe parimet që kanë të bëjnë me menaxhimin e ankesave të KP 10 dhe do të përfshijë një mekanizëm rekursi të krijuar për të zgjidhur mosmarrëveshjet në mënyrë të paanshme.

MZA do të krijohet sa më shpejt që të jetë e mundur në procesin e marrjes së tokës dhe zhvendosjes, dhe minimalisht përpara studimit të anketimit, në mënyrë që të merren dhe të adresohen në kohën e duhur shqetësimet specifike në lidhje me kompensimin, zhvendosjen ose masat e rivendosjes së jetesës të ngritura nga persona të zhvendosuri (ose të tjerë).

Procedura është përmbledhur këtu, por është gjithashtu e disponueshme në Planin e Angazhimit të Palëve të Interesit (PSP), i cili është zhvilluar gjithashtu për Projektin.

Parimet e mëposhtme do të zbatohen për menaxhimin e ankesave:

- Çdo ankesë në lidhje me marrjen e tokës ose ndonjë çështje tjetër do të regjistrohet, pranohet brenda 7 ditëve të punës dhe gjurmohet derisa të mbyllet;
- Sistemi i menaxhimit të ankesave do të përfshijë të paktën një nivel shqyrtimi/apelimi, për të arritur një zgjidhje miqësore kudo që të jetë e mundur, pa iu drejtuar shqyrtimit gjyqësor;
- Ankesat do të trajtohen dhe do të përgjigjen brenda 30 ditëve të punës.

5.1 Menaxhimi i ankesave

Procedura e ankesës është projektuar që të jetë efektive, e lehtë, e kuptueshme dhe pa kosto shoqëruese për ankuesin. Regjistrat e ankesave do të krijohen në lokacione afër personave potencialisht të prekur. Investitori do të jetë përgjegjës për trajtimin e ankesave në kohën e duhur. Duhet të jetë e mundur regjistrimi i ankesave në zyrat qendrore, zyrat komunale dhe lokale dhe faqet e internetit. Një fletëpalosje ankesash do të përgatitet për t'u treguar njerëzve rreth procesit. Fletëpalosja duhet të jetë e shkruar në gjuhë lehtësisht të arritshme. Gjithashtu duke pasur parasysh gjatësinë e korridorit, informacionin mbi procedurën, si dhe Formularin e Ankesave Publike (format i dhënë në seksionin 9.3), do të jenë të disponueshme në tabelat e njoftimeve në komunitetet e prekura, në faqet e internetit të komuniteteve lokale dhe do të shpërndahen gjatë takimeve konsultative.

Ekzistenca e këtyre regjistrave, si dhe rrugët dhe procedurat për të paraqitur një ankesë (ku, kur, kujt, etj.), do t'i komunikohen gjerësisht publikut. Ankesa menaxhohet nga një sistem me dy nivele siç përshkruhet më poshtë.

5.1.1 *Niveli i Parë i Menaxhimit të Ankesave*

Hekurudhat Shqiptare duhet të krijojnë një regjistër ankesash. Personat e prekur nga projekti PAP-të do të jenë në gjendje të paraqesin ankesa drejtpërdrejt me kompaninë e Hekurudhave Shqiptare (një formular shembull i ankesës është bashkangjitur si Aneksi 2). Të gjitha ankesat do të regjistrohen në një regjistër dhe do t'i caktohet një numër dhe do të pranohen brenda shtatë (7) ditëve. Ai do të ketë të gjithë elementët e nevojshëm për të ndarë ankesën sipas gjinisë së personit që e regjistron atë si dhe sipas llojit të ankesës.

Çdo ankesë do të regjistrohet në regjistër me informacionin e mëposhtëm:

- Përshkrimi i ankesës;
- Data e pranimit/konfirmimit i është kthyer ankuesit;
- Përshkrimi i veprimeve të ndërmarra (hetim, masa korrigjuese); dhe
- Data e zgjidhjes dhe mbyllja/ofrimi i komenteve për ankuesin.

Çdo ankesë mund t'i vihet në dijeni Hekurudhave Shqiptare, personalisht ose me telefon, ose me shkrim, duke plotësuar formularin e ankesës (me postë, email ose dërgesë personale) në adresën/numrin si më poshtë:

Personi kontaktues: Z. Eriton Hasaj, **Menaxher Social dhe i Komunikimit ndaj komunitetit**

HEKURUDHAT SHQIPTARE SA (HSH)

Rruga Egnatia, Nr. 3 Durrës

Email: ankesa@hsh.com.al

Tel / Mob: +355 672221452

Hekurudha Shqiptare do të mbledhë të gjitha ankesat dhe do të bëjë të gjitha përpjekjet e arsyeshme për të adresuar ankesën pas pranimit të ankesës. Nëse Hekurudhat Shqiptare nuk janë në gjendje të adresojnë çështjet me veprime korrigjuese të menjëhershme, do të identifikohet një veprim korrigjues afatgjatë. Ankuesi do të informohet për veprimin e propozuar korrigjues dhe vazhdimin e veprimeve korrigjuese brenda 30 ditëve të punës pas pranimit të ankesës.

Për çdo ankesë, do të hapet një dosje përkatëse, duke përfshirë elementët e mëposhtëm:

- fletën fillestare të ankesës (përfshirë përshkrimin e ankesës), me një vërtetim të marrjes që i dorëzohet ankuesit kur ankesa regjistrohet;
- fletën e monitorimit të ankesave, duke përmendur veprimet e ndërmarra (hetim, masa korrigjuese);
- fletën mbyllëse, një kopje e së cilës do t'i dorëzohet ankuesit pasi ai/ajo të ketë rënë dakord me zgjidhjen dhe të nënshkruhet.

Nëse Hekurudhat Shqiptare nuk është në gjendje të trajtojë çështjen e caktuar të ngritur përmes mekanizmit të ankesave ose nëse nuk kërkohet veprim, ajo do të japë një shpjegim/arsyetim të detajuar se pse çështja nuk u trajtua. Letra e përgjigjes do të përmbajë gjithashtu një shpjegim se si personi/organizata që ngriti ankesën mund të vazhdojë me ankesën në rast se rezultati nuk është i kënaqshëm.

Mbyllja në këtë nivel të parë do të sanksionohet me një dokument, ku ankuesi konfirmon marrjen e zgjidhjes së propozuar dhe përmend nëse ai/ajo është i kënaqur apo jo.

5.1.2 Niveli i Dytë i Menaxhimit të Ankesave

Nëse ankuesi nuk është i kënaqur me veprimin korigjues të zbatuar dhe/ose një justifikim se pse nuk kërkohet veprimi korigjues, ankesa do t'i drejtohet Komitetit të Ankesave, i cili do të funksionojë si ndërmjetës i pavarur i palës së tretë. Ky do të ishte niveli i dytë i menaxhimit të ankesave, duke përpunuar ato ankesa që niveli i parë nuk është në gjendje t'i zgjidhë.

Komiteti i ankesave do të përfshijë një anëtar të secilës komunë në të cilën kalon hekurudha nën studim, dy përfaqësues të njerëzve të prekur dhe një përfaqësues të një OShC të pavarur, ose një avokat shumë të vlerësuar ose njerëz të tjerë.

Komiteti do të rivlerësojë veprimet korigjuese të kryera më parë dhe/ose arsyetimin se pse nuk kërkohet një veprim dhe do të rishqyrtojë alternativat për të adresuar ankesën në mënyrë adekuate. Ankuesi do të informohet për veprimin korigjues alternativ të propozuar dhe vazhdimin e veprimit korigjues alternativ brenda 3 muajve pas pranimi të ankesës.

Në çdo kohë, ankuesit mund të kërkojnë mjete të tjera juridike sipas kuadrit ligjor të Shqipërisë, duke përfshirë ankimimin zyrtar gjyqësor.

Ankesat duhet të adresohen në mënyrë efektive dhe në kohën e duhur, duke përdorur një proces të hapur, transparent, të kuptueshëm dhe miqësor që është lehtësisht i aksesueshëm dhe i përshtatshëm nga ana kulturore për komunitetet e prekura.

6 Konsultimi dhe zbulimi

Si pjesë e procesit të konsultimit dhe publikimit të VNMS-së, LARF do të shpallet dhe publiku informohet nga Hekurudha Shqiptare.

6.1 Publikimi i dokumenteve

Të gjitha dokumentet e identifikuar për shpallje do të përgatiten dhe publikohen në gjuhën shqipe dhe angleze. Sipas kërkesave të BERZH-it, paketa e zbulimit të VNMS-së, e cila përfshin këtë LARF, do të zbulohet publikisht për 120 ditë për komente. Pas periudhës së zbulimit, të gjitha komentet e marra do të vlerësohen dhe do të përfshihen në LARF-në përfundimtare.

Paketa e zbulimit të VNMS-së duhet të jetë e disponueshme për publikun gjatë gjithë projektit. Versionet në gjuhën shqipe do të publikohen në faqet e internetit të Hekurudhave Shqiptare dhe të bashkive përkatëse lokale të prekura. Të gjitha njoftimet në gazetatat dhe mediat lokale do të bëhen në gjuhën shqipe në një fjalor dhe gjuhë jo-teknike. Të gjitha dokumentet do t'u paraqiten PAP-ve në procesin e shpronësimit, veçanërisht grupeve vulnerabël. Ndikimet e projektit në pronën e tyre dhe të drejtat e tyre duhet të shpjegohen, siç u përmend më herët. Kopjet e printuara të dokumentacionit do të jenë në dispozicion në komunat e prekura. Hekurudhat Shqiptare janë përgjegjëse për të gjitha zbulimet e dokumenteve.

6.2 Konsultimi publik

Konsultimi publik është një element thelbësor i përgatitjes dhe rishikimit të politikave pasi zhvillimi i mirë i politikave bazohet në hapjen. Inputet e palëve të interesuara dhe publike ofrojnë reagime dhe dëshmi për të mbështetur vlerësimet, vlerësimet e ndikimit, përgatitjen e iniciativave dhe vendimeve politike. Konsultimi publik është thelbësor për të gjitha vlerësimet e ndikimit, vlerësimet dhe kontrollet e përshtatshmërisë. Kuadri legjislativ për proceset e vendimmarrjes me pjesëmarrje në Shqipëri përcaktohet në Rregulloren e Punës së Këshillit të Ministrave (VKM 584/2003, i ndryshuar) dhe, më e rëndësishmja, dhe më në detaje, në ligjin nr. 146/2014 për Publikun. Njoftimi dhe Konsultimi.

Hekurudhat Shqiptare do të krijojnë një marrëdhënie të vazhdueshme me komunitetet e prekura sa më shpejt që të jetë e mundur në procesin e planifikimit të projektit dhe do ta ruajnë atë gjatë gjithë jetës së Projektit. Për këtë qëllim, përfaqësues të Hekurudhave Shqiptare janë ftuar dhe kanë marrë pjesë në konsultimin fillestar të palëve të interesuara me bashkitë e prekura gjatë prillit 2019 dhe qershorit 2020. Informacione të mëtejshme dhe më të detajuara mbi konsultimet publike janë paraqitur në Planin e Angazhimit të Palëve të Interesit.

Dokumentet do të zbulohen dhe do të jenë të disponueshme për publikun jo më vonë se 14 ditë para konsultimeve publike dhe do të lihet kohë e mjaftueshme për paraqitjen e vërejtjeve pas konsultimeve publike. Të gjitha konsultimet publike do të shpallen përmes gazetës dhe mediave lokale dhe në portalin e internetit të Promovuesit të Projektit. Rekomandohen gjithashtu aktivitete shtesë, në varësi të qëllimit të projektit:

- Gjatë planifikimit dhe zbatimit të projektit rekomandohen herë pas here takimet publike me palët e interesuara përkatëse, institucionet relevante ndërkombëtare apo vendore, komunat lokale, etj. Konsultime të tilla mund të jenë të dobishme nëse haset një problem gjatë hartimit ose zbatimit të projektit, pasi këshillat dhe vërejtjet e dhëna në konsultime të tilla mund të çojnë në arritjen e zgjidhjeve të pranueshme reciprokisht dhe të shmangin rezistencën ndaj zbatimit të projektit;

- Takime me komunitetet lokale për të përfshirë të gjitha komentet dhe shqetësimet e PAP (individë, familje, subjekte biznesi) në fazat më të hershme të Projektit.
- Takime individuale me PAP në lidhje me raste specifike. Këto takime mund të organizohen edhe sipas nevojës me kërkesë të PAP-ve.

Hekurudhat Shqiptare do të publikojnë një përshkrim të Projektit i cili përfshin formularin e ankesës dhe detajet e kontaktit për paraqitjen e ankesave, në faqen e saj të internetit (<https://hsh.com.al/index.php/ankesa/>)

Plani Risistemimit do t'u zbulohet publikisht komuniteteve lokale të paktën 30 ditë përpara fillimit të procesit të shpronësimit.

Në përputhje me afatin kohor të ndërtimit, Njësia e Zbatimit të Projektit të Hekurudhave Shqiptare (PIU) do të organizojë takime në komunitetet lokale dhe me pronarët e prekur të parcelave të tokës përgjatë korridorit ku do të kryhen punimet, për të paraqitur punimet e planifikuara të ndërtimit, rreziqet e sigurisë (gjatë ndërtimit dhe operimit) dhe telashet e pritshme të ndërtimit, si dhe masat e parashikuara zbutëse dhe mekanizmi i ankesave. Këto takime do të shërbejnë gjithashtu si platforma për njerëzit e prekur potencialisht për të bërë pyetje dhe për të ofruar sugjerime për masa të mëtejshme zbutëse. Takimet do të shpallen përmes mediave lokale, në faqen e Hekurudhave Shqiptare dhe siç rekomandohet në nivel lokal për të informuar komunitetet e prekura (p.sh. përmes letrave, njoftimeve në tabelat e shpalljeve, me telefon, etj.).

Fletëpalosjet e projektit do të zhvillohen dhe do t'u shpërndahen banorëve që jetojnë ose punojnë në komunitetet e prekura, përpara ndërtimit. Fletëpalosjet do të përfshijnë një përmbledhje të shkurtër të Projektit, datat kur pritet të fillojnë punimet, telashet e mundshme që lidhen me ndërtimin, një përshkrim të procedurës së menaxhimit të ankesave dhe detajet e kontaktit për paraqitjen e ankesave.

Hekurudhat Shqiptare do të vazhdojnë të informojnë publikun nëpërmjet faqes së saj të internetit, medias dhe në mënyra të tjera të përshtatshme për të gjitha arritjet dhe çështjet e rëndësishme të projektit (mjedisore, H&S shëndetit dhe ndikimet sociale).

7 Monitorimi dhe raportimi

Shpronësimi dhe zhvendosja efikase (risistemimi) varen nga përkushtimi dhe kapacitetet e të gjitha institucioneve përgjegjëse për përgatitjen dhe zbatimin e procesit të Risistemimit. Është me rëndësi të lartë që Hekurudhat Shqiptare të caktojnë një person përgjegjës për zhvendosjen për strehimin social dhe përgatitjen e procesit të shpronësimit dhe Risistemimit, për të koordinuar aktivitetet e shpronësimit ndërmjet agjencive qeveritare, bashkive dhe ministrive në një fazë të hershme të projektit.

7.1 Monitorimi institucional

Hekurudhat Shqiptare do të mbajnë gjithashtu një bazë të dhënash të Risistemimit dhe shpronësimit me të gjitha informacionet për personat dhe pronat e prekura (përfshirë informacionin e kontaktit), e cila do të përfshijë të gjitha rastet e shpronësimit dhe fazën e përfundimit në procesin e shpronësimit për çdo rast (propozimi shpronësimi i paraqitur dhe/ose nënshkruar, oferta kompensimi të përgatitura dhe/ose dorëzuar PAP-ve, marrëveshje në lidhje me kompensimin, pagesën e kompensimit, ndihmën shtesë të ofruar, ankesat ose procedurat e nisura gjyqësore, etj.).

Disa institucione kanë detyrime shtesë në monitorimin e procesit të Risistemimit, veçanërisht Hekurudhat Shqiptare, bashkitë vendore të prekura si dhe kontraktorët. Tabela e mëposhtme jep rolet dhe përgjegjësitë në këtë proces:

Tabela 7.1_Rolet dhe përgjegjësitë

Detyrat	Subjekti përgjegjës
Zbulimi i LARF	Hekurudhat Shqiptare
Njoftimi publik për fillimin e shpronësimit dhe veprimet shoqëruese gjatë të gjitha fazave të shpronësimit	Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, Hekurudhat Shqiptare dhe bashkitë vendore
Komunikimi dhe konsultimi me PAP	Hekurudhat Shqiptare dhe bashkitë vendore
Aktivitetet para fillimit të punimeve	Hekurudhat Shqiptare dhe bashkitë vendore
Ndihma në marrjen e tokës dhe risistemimin	Hekurudhat Shqiptare dhe bashkitë vendore
Pagesa e kompensimit, pagesa e asistencës shtesë për tejkalimin e boshllëqeve (standarde kombëtare kundrejt BERZH)	Hekurudhat Shqiptare
Menaxhimi i ankesave	Hekurudhat Shqiptare
Monitorimi dhe raportimi për shpronësimin dhe zhvendosjen	Hekurudhat Shqiptare; konsulentët e jashtëm
Monitorimi dhe raportimi në lidhje me marrjen e tokës dhe/ose pushtimin e përkohshëm të tokës të kryer pas fillimit të ndërtimit nëse kërkohet	Kontraktorë, Hekurudha Shqiptare dhe konsulentë të jashtëm

7.2 Monitorimi i procesit të marrjes së tokës

Masat e monitorimit duhet të planifikohen për të duruar që në niveli i minimumit jetik dhe standardi i jetesës së personave të zhvendosur të rikthehen në nivelet e para projektit. Për këtë

qëllim, promovuesi i projektit do të kryejë monitorim të brendshëm periodik për të siguruar që efikasiteti i procesit të shpronësimit dhe niveli i kënaqësisë së PAP-ve mund të vlerësohet. Frekuenca e monitorimit do të rregullohet për të pasqyruar raportimin e jashtëm të kërkuar nga BERZH dhe fazën e procesit të shpronësimit. Tabela e mëposhtme paraqet një listë të treguesve që do të mblidhen gjatë procesit të monitorimit dhe gjatë jetës së Projektit.

Tabela 7.2_ Treguesit e monitorimit

Treguesi	Burim informacioni	Frekuenca
Inputet dhe treguesit kryesorë të performancës		
Asnjë diskutim dhe konsultim publik nuk është planifikuar dhe mbajtur për PR	Zbatimi i SEP	Tremujor
% e tokës së blerë në lidhje me tokën e nevojshme të blerë për projektin, duke përfshirë sipërfaqen totale të shpronësuar dhe sipërfaqen e tokës për person;	Të dhënat financiare	Tremujor
Numri i pagesave të kompensimit të përfunduara	Të dhënat financiare	Tremujor
Nuk jepen veçori zëvendësuese	Regjistrimi dhe menaxhimi i ankesave	Tremujor
Numri i PNP-ve që preken nga ushtrimi i të drejtës së pronësisë mbi ndërtesat dhe tokën;	Regjistrimi dhe menaxhimi i ankesave	Tremujor
Numri dhe shuma e pagesës për humbjen e të ardhurave;	Të dhënat financiare	Tremujor
Numri i familjeve ku të dy bashkëshortët/bashkëjetuesit marrin kompensim.	Regjistrimi / Të dhënat financiare	Tremujor
Shuma dhe/ose lloji i ndihmës që u ofrohet njerëzve në nevojë	Regjistrimi dhe menaxhimi i ankesave	Tremujor
Numri dhe lloji i ankesave, duke përfshirë veprimet ligjore që rrjedhin nga shpronësimi (lëndët e paraqitura, çështjet e zgjidhura, koha e nevojshme për zgjidhjen e tyre)	Regjistrimi dhe menaxhimi i ankesave	Tremujor
Treguesit e prodhimit (që do të gjurmohen në bazë të të dhënave nga regjistrimi socio-ekonomik)		
Numri dhe % e personave me të ardhura të përmirësuara familjare	Sistemi i menaxhimit të të dhënave	Mujore
Numri dhe % e personave që kanë marrë kompensim në të holla në periudhën me shpërndarje sipas llojit të kompensimit dhe të jenë klasa shumë	Sistemi i menaxhimit të të dhënave	Mujore
Numri dhe % e marrëveshjeve individuale të kompensimit të nënshkruara në periudhë	Sistemi i menaxhimit të të dhënave	Mujore
Numri dhe % e familjeve që korrin produkte bujqësore për konsum personal në situatën pas Risistemimit kundrejt asaj të paravendosjes	Raportet e monitorimit mbi aktivitetet e Risistemimit	Tremujor
Numri dhe % e familjeve me nivele të rritura të shpenzimeve mujore	Sistemi i menaxhimit të të dhënave	Tremujor

Treguesi	Burim informacioni	Frekuenca
Numri dhe % e bizneseve të rithemeluara në periudhë, me shpërndarjen përkatëse, si dhe rivendosjen e të ardhurave të tyre	Raportet e monitorimit mbi aktivitetet e Risistemimit	Tremujor

Gjatë punimeve të ndërtimit, Kontraktori mund të ketë nevojë të zërë përkohësisht tokën në pronësi private. Veçanërisht për sa i përket magazinimit të materialit të nevojshëm për punimet e rehabilitimit të hekurudhës. Ky proces do të menaxhohet nga Kontraktori, por në kontratat e punimeve dhe mbikëqyrjes do të futen disa dispozita për të siguruar që dhënia me qira e përkohshme e tokës të mos ndikojë negativisht tek pronarët e tokës dhe ta kthejë atë në gjendjen fillestare për prodhimet e ardhshme bujqësore.

Promovuesi i Projektit do të përfshijë dispozita në Dokumentet e Tenderit të cilat më pas do të transferohen në përcaktimin e Kontratës për Punët e Ndërtimit si përputhshmëri e detyrueshme me dispozitat e këtij LARF në masën e zbatueshme. Marrëveshje të tilla do të përfshihen gjithashtu në Kontratën për Shërbimet e Konsulencës Mbikëqyrëse.

Si minimum, Kontraktori do të jetë i detyruar të njoftojë Hekurudhat Shqiptare nëpërmjet Konsulentit të Mbikëqyrjes për çdo nevojë të ardhshme për banim të përkohshëm të tokës së bashku me projekt-marrëveshjen e qirasë me pronarin e tokës. Marrëveshja e qirasë do t'i nënshtrohet Hekurudhave Shqiptare përpara "Pa Kundërshtim" për të siguruar që dispozitat e kontratës të ndjekin parimet e këtij LARF.

Konsulenti i angazhuar për mbikëqyrjen e punimeve civile do të ketë detyrimin të monitorojë çdo muaj zbatimin e këtyre kontratave (pagesa e rregullt, restaurimi i tokës sipas kontratës së qirasë pasi të ketë përfunduar qiraja) dhe t'i raportojë Promovuesit të Projektit.

7.3 Raportimi

Hekurudhat Shqiptare do të japin një Raport Monitorimi Fillestar për zbatimin e PR në kohën e efektivitetit të gjendjes së huasë dhe raporte periodike Monitorimi çdo vit pas kësaj, gjatë jetës së projektit si pjesë e Raportimit Vjetor në BERZH.

Hekurudhat Shqiptare gjithashtu do t'i raportojnë çdo vit BERZH-it për çdo çështje të ngjashme që bie nën përgjegjësinë e saj. Duhet të theksohet se promovuesi i projektit mund të ketë nevojë gjithashtu të publikojë disa nga treguesit e sipërpërmendur si përgjigje ndaj një kërkesë zyrtare për informacion të paraqitur në përputhje me legjislacionin përkatës për aksesin në informacion.

Zbatimi i PR do të konsiderohet i përfunduar kur ndikimet negative të zhvendosjeve janë adresuar në një mënyrë që është në përputhje me planin dhe kërkesat përkatëse të përshkruara në politikat e përmendura të IFI-së (BERZH) për zhvendosjen e pavullnetshme.

8 Përgatitja dhe zbatimi i PR

8.1 Objektivat e PR

Objekti i çdo PR do të jetë të specifikojë procedurat që duhen ndjekur dhe çfarë veprimesh specifike duhet të ndërmerren për të blerë tokën dhe kompensimin e duhur të njerëzve të prekur nga Projekti, duke lejuar dhe siguruar pjesëmarrjen, konsultimin dhe funksionimin e plotë të mekanizmit të ankesave. Duke shfaqur respektin e duhur për mbrojtjen e barabartë të grave dhe të pambrojturve, PVZH do të përshkruajë masat për:

- zbutja e ndikimeve negative të Risistemimit dhe identifikimi i përfitimeve të mundshme të zhvillimit;
- të sigurojë që të drejtat dhe interesat e njerëzve të prekur nga projekti të respektohen dhe mbrohen, në veçanti, të atyre që konsiderohen të pambrojtur;
- vendosin të drejtat e të gjitha kategorive të njerëzve të prekur, duke përfshirë komunitetet pritëse;
- të prezantojë çdo masë shoqëruese shtesë për personat vulnerabël të prekur, nëse është e nevojshme;
- dokumentoni të gjitha masat e kompensimit dhe aktivitetet e Risistemimit;
- vendosin procedura për të dokumentuar të gjitha masat e kompensimit dhe aktivitetet e Risistemimit dhe garantimin e procesit të duhur për njerëzit e prekur, të tilla si konsultime kuptimplota, informacion adekuat për njerëzit e prekur dhe njoftim të mjaftueshëm përpara dëbimit, së bashku me një mekanizëm të lirë dhe të pavarur ankesash;
- të vendosë aranzhimet dhe procedurat organizative për të monitoruar zbatimin e planeve të Risistemimit dhe të ndërmarrë veprime korrigjuese sipas nevojës.

8.2 Plani i përgatitjes, miratimit dhe zbatimit të PR-së

Bazuar në këtë LARF, duke marrë parasysh shkallën e ndikimit në aspektin e marrjes dhe Risistemimit së tokës, Plani i Zhvendosjes është në proces përgatitjeje dhe do të përmbajë më shumë informacion të detajuar pasi tani është përfunduar dizajni përfundimtar i projektit.. Përgatitja e PR do të bazohet në informacionin e përditësuar dhe të besueshëm në lidhje me marrjen e tokës së propozuar dhe ndikimet e saj tek personat e zhvendosur dhe grupet e tjera të prekura negativisht, si dhe në çdo çështje ligjore të përfshirë në zhvendosje.

Ai duhet të përfshijë të paktën sa vijon:

- Përshkrimi i projektit dhe identifikimi i zonës së projektit;
- Identifikimi i aktiviteteve të projektit që shkaktojnë zhvendosje, duke qenë ekonomike dhe fizike;
- Identifikoni datën e ndërprerjes;
- Konsideroni alternativa për të shmangur ose minimizuar zhvendosjen dhe për të vendosur konsultime domethënëse me njerëzit e prekur në lidhje me alternativat e pranueshme;
- Krijimi i mekanizmave për të minimizuar efektet negative të Risistemimit tek personat dhe komunitetet, për aq sa është e mundur, gjatë zbatimit të projektit;
- Siguroni një vlerësim bazë gjithëpërfshirës socio-ekonomik duke përfshirë:
  - anketa e regjistrimit që mbulon pronarët aktualë të tokës në zonën e prekur për të krijuar një bazë për hartimin e programit të Risistemimit dhe për të

- përrjashtuar hyrjet e mëvonshme të njerëzve nga përshtatshmëria për kompensim dhe ndihmë për zhvendosjen;
- madhësia e humbjes së pritshme totale ose të pjesshme të aseteve, dhe shtrirja e Risistemimit, fizike ose ekonomike, informacioni mbi grupet ose personat vulnerabël;
  - karakteristikat standarde të familjeve të zhvendosura fizikisht, nëse ka, duke përfshirë një përshkrim të sistemeve të prodhimit, punës dhe organizimit të familjes;
  - informacion bazë mbi mjetet e jetesës (duke përfshirë, sipas rastit, nivelet e prodhimit dhe të ardhurat që rrjedhin si nga aktivitetet ekonomike formale ashtu edhe ato informale) dhe standardet e jetesës (duke përfshirë statusin shëndetësor) të popullsisë së zhvendosur.
- Krijimi i një baze të dhënash të PAP-ve me informacion për të gjithë njerëzit dhe pronat e prekura (përfshirë detajet e kontaktit);
  - Jepni referenca për boshllëqet në kuadrin ligjor siç theksohet në këtë LARF, si dhe për çdo ndryshim në legjislacionin që hyri në fuqi pas publikimit të LARF që mbulon domenin kryesor dhe zhvendosjen; vini re boshllëqet midis legjislacionit të ndryshuar dhe kërkesave të KP 5, dhe mekanizmeve për të kapërcyer ato boshllëqe;
  - Krijimi i një kuadri institucional, përgjegjësia institucionale për zbatimin, përshtatshmërinë, vlerësimin dhe kompensimin e humbjeve dhe metodologjinë që do të përdoret në vlerësimin e humbjeve;
  - Krijoni procedurat e ankesave, aranzhimet e zbatimit, monitorimin, vlerësimin dhe koston dhe buxhetin.

Drafti i parë i PR-së do t'i dorëzohet BERZH-it për shqyrtim dhe konfirmim. Pasi të jetë konfirmuar, do të publikohet (versioni në gjuhën shqipe) nga Promovuesi i Projektit në komunitetet e prekura nga Projekti dhe në portalin e internetit të Promovuesit të Projektit dhe do të reklamohet në gazetata lokale, e ndjekur nga konsultimet publike me komunitetet lokale dhe palët e interesuara. Promovuesi i projektit do të lëshojë gjithashtu informacione të përmbledhura të përfshira në PR për zbulim publik për të siguruar që njerëzit e prekur të kuptojnë procedurat e kompensimit dhe të dinë se çfarë të presin në faza të ndryshme të projektit (për shembull, kur do t'u bëhet një ofertë, për sa kohë ata do të duhet të përgjigjet, procedurat e ankimit, procedurat ligjore që duhen ndjekur nëse negociatat dështojnë). Rezultati i konsultimit publik do të dokumentohet dhe raportohet me dokumentin përfundimtar të PR-së dhe do t'i dërgohet BERZH-it për "pa kundërshtim". Pas marrjes së "asnjë kundërshtimi", PR përfundimtar do të reklamohet sërish në gazetata lokale dhe do të publikohet në komunitetin(et) e prekur nga Projekti dhe në portalin e internetit të Promovuesit të Projektit dhe BERZH-it dhe do të vihet në dispozicion gjatë gjithë Projektit.

Hekurudhat Shqiptare do të përfshijnë dokumentin e miratuar të PR në Dosjen e Shpronësimit që do t'i dorëzohet Agjencisë Shtetërore për Shpronësim së bashku me aplikimin e shpronësimit që përmban argumentimin ligjor për shpronësimin, hartat e shpronësimit nga projektimi i detajuar dhe të dhënat e pronësisë të mbledhura nga burimet zyrtare si p.sh. ASHK ose Bashkitë (në rast se mungon regjistrimi fillestar). Pas dorëzimit të kërkesës për shpronësim, procesi i miratimit ndjek hapat e diktuar nga ligji shqiptar, i përshkruar në seksionin 3.3 të këtij LARF.

Një proces i rëndësishëm që duhet ndjekur paralelisht është sigurimi i fondeve për dëmshpërblim. Bazuar në shumën e përlogaritur për kompensimin që do të jepet në PR, Hekurudhat Shqiptare do t'i dërgojnë një kërkesë Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë për të caktuar në një llogari ruajtjeje për shumën e kërkuar për kompensim.

Asnjë aktivitet në punimet e ndërtimit nuk mund të fillojë derisa dhe nëse nuk është paguar kompensimi, ose buxheti i duhur është caktuar në një llogari ruajtjeje ose llogari njësoj ose pronë zëvendësuese që administrohet te PAP.

8.3 Përgjegjësitë e zbatimit të PR

Zbatimi i PR është një detyrim i Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë dhe Hekurudhave Shqiptare sipas përgjegjësive të përshkruara në seksion 3.2. Ata do të monitorojnë zbatimin e përgjithshëm, do të bashkëpunojnë me komunat në territorin e të cilave po kryhen punimet, do të bashkëpunojnë me kontraktorët dhe do t'u japin informacion PAP-ve dhe komuniteteve.

Një përmbledhje e përgjegjësive dhe aranzhimeve për zbatimin e kërkesave të PR është dhënë më poshtë:

Tabela 8:1_Përgjegjësitë organizative dhe aranzhimi për zbatimin e PR

Detyrë	Subjekti përgjegjës
Përgatitja e studimit të shpronësimit	HSH (nëpërmjet konsulentëve të pavarur)
Kryerja e anketës dhe regjistrimit socio-ekonomik	HSH (nëpërmjet konsulentëve të pavarur)
Inventari/vlerësimi i tokës dhe asetëve të pronës	HSH (nëpërmjet vlerësuesve të pavarur)
Zbulimi i informacionit për të gjithë PAP-të dhe komunitetet	HSH
Komunikimi i drejtpërdrejtë dhe vizita tek pronarët dhe banorët	HSH
Kryerja e marrëveshjeve të negociuara para shpronësimit	HSH
Ofrimi i ndihmës për personat/familjet vulnerabël sipas nevojës	HSH në bashkëpunim me Ministrinë e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale
Pagesa/sigurimi i paketave të kompensimit	HSH
Vlerësimi dhe sigurimi i ndihmës për restaurimin e jetesës	HSH në bashkëpunim me Drejtoritë Rajonale Bujqësore
Monitorimi dhe raportimi në lidhje me shpronësimet	HSH
Monitorimi dhe raportimi në lidhje me pushtimin e përkohshëm të tokës që kryhet pas fillimit të ndërtimit	Kontraktorët
Menaxhimi i ankesave	HSH dhe Komiteti i Ankesave

8.4 Kostot dhe buxheti i Risistemimit

Në momentin e hartimit të këtij LARF, vlerësimet e tokës së kërkuar nuk janë të disponueshme për të gjithë projektin dhe kostot e sakta të Risistemimit nuk janë të mundshme të vlerësohen në këtë fazë. Duke qenë se një studim shpronësimi dhe vlerësimi i pronave, si dhe regjistrimi, nuk është kryer deri më sot, ndarja e detajuar e kompensimit sipas kategorive të tokës ose asetëve nuk është e mundur dhe e disponueshme në këtë fazë të përgatitjes së projektit.

Kostoja e marrjes së tokës do të duhet të mbulohet nga buxheti i shtetit shqiptar. Deri më tani, për arsyt e mësipërme, nuk është caktuar asnjë buxhet për shpronësim nga qeveria shqiptare.

8.5 Menaxhimi i ankesave në PR

Të gjitha ankesat në lidhje me marrjen e pronës/tokës do të trajtohen përmes mekanizmit të menaxhimit të ankesave të paraqitur në këtë dokument dhe të shtjelluara në Seksionin 6 të këtij LARF.

9 Shtojcat

9.1 Analiza e mangësive të Kornizës Legjislative

Çështje	Rregulloret kombëtare	Standardi i BERZH-it	Standardi që do të zbatohet / GAP dhe/ose Komenti (GAP/KOMENT)
Zhvendosje e pavullnetshme	Legjislacioni shqiptar në përgjithësi duke përfshirë Ligjin e Shpronësimit të Republikës së Shqipërisë, nuk e njeh termin zhvendosje të pavullnetshme. Çështjet që lidhen me marrjen e tokës në interes publik rregullohen me ligjin nr. 8561 për shpronësimin.	Risistemimi i pavullnetshëm i BERZH-it i referohet si Risistemimit fizike (zhvendosje ose humbje e strehës) dhe zhvendosje ekonomike (humbje e aseteve ose burimeve dhe/ose humbje e aksesit në asete ose burime që çon në humbje të burimeve të të ardhurave ose mjeteve të jetesës) si rezultat. për marrjen e tokës në lidhje me projektin1 dhe/ose kufizimet në përdorimin e tokës.	Mangësitë në lidhje me zhvendosjen fizike dhe ekonomike, si dhe zhvendosjen e atyre që nuk kanë të drejta formale ligjore për tokën dhe strukturat që ata zënë janë diskutuar më tej në tabelë. Ligji fokusohet në pronat dhe asetet që mund të shpronësohen ose të uzurpohen përkohësisht, në interes të publikut. Ligji njeh personat e prekur që kanë të drejta formale ligjore.
Blerja e tokës / kufizimi i aksesit	Ligji rregullon të drejtën e shtetit për të shpronësuar pronat e personave fizikë ose juridikë për interes publik, (neni 1), kundrejt kompensimit të drejtë (neni 2). Gjithashtu, do të parashikohet kompensim për zhvlerësimin e pronave që nuk janë objekt shpronësimi (neni 4). Ligji rregullon posedimin e përkohshëm të tokës në nenet 27 dhe 28 (p.sh. për punimet e ndërtimit, ngritjen e shesheve etj.), deri në 2 vjet (neni 33), kundrejt kompensimit të caktuar (neni 30).	Zhvendosja e pavullnetshme ndodh si rezultat i: 1. Marrjes së tokës që përfshin si marrjet e drejtpërdrejta të pronës ashtu edhe marrjet e të drejtave të aksesit (dmth. të drejtat e kalimit) 2. Vendosija e kufizimeve që rezultojnë në humbjen e aksesit të njerëzve në asetet fizike ose burimet natyrore.	Zgjidhjet për tejkalimin e kufizimeve që rezultojnë në humbjen e aksesit në asetet fizike ose burimet natyrore, duhet të merren parasysh dhe të përcaktohen, rast pas rasti, për një projekt të caktuar. Kufizimet që rezultojnë në humbjen e aksesit ndaj aseteve fizike ose burimeve natyrore nuk mbulohen nga legjislacioni shqiptar.
Fusha e ndikimit (Dizajni i projektit)	Nuk ka kërkesa ligjore në legjislacionin shqiptar për shmangien ose të paktën minimizimin e Risistemimit fizike dhe/ose ekonomike. Megjithatë, në praktikë, zhvendosja dhe shpronësimi shmangen ose	Shqyrtimi i projekteve alternative të realizueshme të projektit për të shmangur ose të paktën minimizuar zhvendosjen fizike dhe/ose	Sigurohuni që minimizimi i Risistemimit fizike dhe/ose ekonomike të hetohet gjatë hartimit të projektit dhe të maksimizohet në masën praktikisht të mundshme. Kurdoherë

Çështje	Rregulloret kombëtare	Standardi i BERZH-it	Standardi që do të zbatohet / GAP dhe/ose Komenti (GAP/KOMENT)
	minimizohen gjatë hartimit të projektit, në kontekstin e minimizimit të kostove.	ekonomike, duke balancuar kostot dhe përfitimet mjedisore, sociale dhe ekonomike.	që është e mundur, integroni shqyrtimin e çështjeve të Risistemimit në procesin e VNM. Nuk ka kërkesa ligjore në legjislacionin shqiptar për shmangien ose të paktën minimizimin e zhvendosjeve fizike dhe/ose ekonomike. Megjithatë, në praktikë, zhvendosja dhe shpronësimi shmangen ose minimizohen gjatë hartimit të projektit, në kontekstin e minimizimit të kostove.
Procesi i planifikimit	Sipas ligjit të shpronësimit, aplikimi për shpronësim në interes publik, i paraqitur nga përfituesi i shpronësimit në ministrinë kompetente, duhet të përfshijë një listë të detajuar të pronave që do të shpronësohen dhe që preken nga zhvlerësimi, vendndodhjen e tyre, informacione për individët që kanë të drejta ligjore formale mbi këto prona, duke përfshirë pronarët dhe personat e tretë (neni 10). Pronësia ose të drejtat e tjera formale ligjore mbi tokën dhe strukturat regjistrohen në Zyrën e Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme (Ligji për Regjistrimin e Pasurive të Paluajtshme - 7843), nëpërmjet Sistemit Shqiptar të Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme. Të gjitha çështjet në lidhje me të drejtat pronësore duhet të zgjidhen para se të bëhet pagesa e shpronësimit; në rast mosmarrëveshjeje, palët e prekura i drejtohen gjykatës për të vendosur se kush do të marrë dëmshpërblim, e cila është depozituar në një llogari të veçantë (neni 16). Ata me të drejta formale ligjore	Një vlerësim bazë socio-ekonomik do të kryhet për njerëzit e prekur nga projekti, duke përfshirë ndikimet që lidhen me marrjen e tokës dhe kufizimet në përdorimin e tokës. Vlerësimi do të identifikojë ndikimet brenda kontekstit social të një projekti dhe nevojat dhe të drejtat e njerëzve të prekur dhe do të zhvillojë veprimet e duhura për të minimizuar dhe zbutur ndikimet e Risistemimit. Një regjistrim i detajuar kryhet për: (i) identifikimin e personave që do të zhvendosen nga projekti; (ii) të përcaktojë se kush do të ketë të drejtë për kompensim dhe ndihmë; dhe (iii) të bëhet inventarizimi i tokës dhe pronës së prekur. Regjistrimi duhet të marrë parasysh nevojat e përdoruesve të burimeve sezonale të cilët mund të mos jenë të pranishëm në zonën e projektit gjatë kohës së regjistrimit. Kërkesa shtesë zbatohen për konsultimet që përfshijnë popujt indigjenë si dhe individët që i përkasin grupeve vulnerabël veprimet e nevojshme për të siguruar që grupet vulnerabël nuk janë të pafavorizuara në procesin e Risistemimit, janë plotësisht të informuar dhe të vetëdijshëm për të drejtat e tyre dhe janë në gjendje të përfitojnë në mënyrë të	Është i nevojshëm zbatimi i një regjistrimi/anketimi dhe zhvillimi i një LARF/PR për çdo projekt që kërkon marrje të tokës (zhvendosje fizike ose ekonomike). Ky proces duhet të sigurojë që të gjitha kategoritë e njerëzve të prekur (jo vetëm ata me të drejta formale ligjore) janë të informuar dhe konsultuar në një mënyrë kuptimplotë. Nëse grupet vulnerabël identifikohen gjatë anketës, mund të jetë e nevojshme të merren masa të veçanta për përfshirjen e tyre në procesin e konsultimit. Legjislacioni shqiptar nuk kërkon zhvillimin e planeve specifike të rivendosjes së sistemimit/jetesës, as zbatimin e një regjistrimi/ vrojtimi socio-ekonomik. Të gjithë personat e prekur janë të informuar për shpronësimin e ardhshëm përmes publikimit të kërkesës për shpronësim. Megjithatë, nuk ka kërkesa për konsultime me ndonjë person të prekur apo për përcaktimin e dispozitave të veçanta për informimin/konsultimin e grupeve vulnerabël. Të gjithë personat që nuk kanë të drejta ligjore formale mbi tokën dhe strukturat e vendosura në zonën e projektit nuk kanë të drejtë për kompensim ose ndihmë për zhvendosje sipas ligjit të Shpronësimit dhe për këtë arsye nuk ka një datë përfundimtare për pranueshmërinë.

Çështje	Rregulloret kombëtare	Standardi i BERZH-it	Standardi që do të zbatohet / GAP dhe/ose Komenti (GAP/KOMENTI)
	informohen për procesin e shpronësimit nëpërmjet njoftimit të drejtpërdrejtë dhe publikimit të aplikimit për shpronësim (neni 14 dhe 15). Personat e tretë mund të paraqesin kërkesat e tyre për pronat e prekura, brenda 15 ditëve nga dita e fundit e publikimit (neni 15).	barabartë nga zhvendosja. mundësitë dhe përfitimet. Këto grupe duhet të identifikohen përmes procesit të vlerësimit mjedisor dhe social (siç përshkruhet në KP 1).	
Data e ndërprerjes	Personat që kanë të drejta ligjore formale mbi tokën dhe strukturat, të regjistruara nga Sistemi i Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme, kanë të drejtën e kompensimit ¹³ . Vlerësimet (inventarizimi) paraprak i pronave/pasurive, bëhen përpara se kërkesa për shpronësim të dorëzohet në Ministrinë përkatëse (neni 10). Vlerësimet përfundimtare kryhen nga komisioni i Ministrisë (neni 17) dhe dorëzohen me propozimin për shpronësim në Këshillin e Ministrave.	Në mungesë të procedurave specifike të qeverisë kombëtare, do të përcaktohet data përfundimtare për pranueshmërinë siç parashikohet në legjislacionin në fuqi dhe afatin kohor të projektit sipas rastit. Shpesh data përfundimtare më praktike është gjatë vlerësimit bazë ose regjistrimit. Informacioni në lidhje me datën e përfundimit do të dokumentohet mirë dhe do të komunikohet në të gjithë zonën e projektit. Caktimi i një date përfundimtare do të sigurojë qartësi lidhur me përshtatshmërinë për kompensim dhe ndihmë. Personat që lëvizin në vendndodhjen e projektit pas datës së përfundimit nuk kanë të drejtë për kompensim ose ndihmë tjetër.	Data kur kryhet regjistrimi duhet të bihet dakord me agjencinë zbatuese dhe të specifikohet në PR si data përfundimtare për të drejtën për kompensim dhe zhvendosje për të gjithë personat që nuk kanë të drejta ligjore formale mbi tokën dhe strukturat që ndodhen në zonën e projektit. Personat e prekur duhet të informohen për datën e ndërprerjes.
Marrëveshjet e negociuara	Zgjidhjet e negociuara inkurajohen nga Ligji i Shpronësimit. Neni 6, thotë se kur pronari pranon t'ia kalojë pronën shtetit, sipas kushteve (kompensimit) të ofruara nga ministria kompetente, shpronësimi konsiderohet i përfunduar. Pronari duhet ta informojë ministrinë kompetente në afat prej 15 ditësh nga njoftimi (publikimi) nëse e pranon ofertën (neni 16). Nëse nuk arrihet	Zgjidhjet e negociuara ndihmojnë në shmangien e shpronësimit dhe eliminojnë nevojën për të përdorur autoritetin qeveritar për të larguar njerëzit me forcë. Zgjidhjet e negociuara zakonisht mund të arrihen duke ofruar kompensim të drejtë dhe të përshtatshëm dhe stimuj ose përfitime të tjera për personat ose komunitetet e prekura, dhe	Zgjidhjet e negociuara, edhe para fillimit të procesit të shpronësimit (përpara se aplikimi për shpronësim të bëhet publik), duhet të inkurajohen në mënyrë eksplicite në RAP/LRF.

Çështje	Rregulloret kombëtare	Standardi i BERZH-it	Standardi që do të zbatohet / GAP dhe/ose Komenti (GAP/KOMENT)
	marrëveshja, pas marrjes së vendimit për shpronësim nga Këshilli i Ministrave, pronari i prekur ka të drejtë të ankohet në gjykatë për masën e dëmshpërblimit (neni 24).	duke zbutur rreziqet e asimetrisë së informacionit dhe fuqisë negociuese.	
Kompensimi me koston e zëvendësimit	<p>Ligji i Shpronësimit thotë se kompensimi duhet të jepet në bazë të një vlerësimi përfundimtar të pronave të prekura nga Komisioni i Ministrisë së Shpronësimit, siç përcaktohet në Vendimin e Këshillit të Ministrave (neni 17 dhe 18). Në këtë nen thuhet shprehimisht se amortizimi i strukturave dhe asetëve duhet të merret parasysh. Pushtimi i përkohshëm i pronës është i mundur edhe sipas ligjit të shpronësimit, kundrejt një kompensimi të caktuar (neni 30). Normat e kompensimit jepen nga Agjencia e Kthimit dhe Kompensimit të Pronave të Republikës së Shqipërisë, bazuar në transaksionet e fundit të tregut në zonat fqinje.</p> <p>Ligji i Shpronësimit, ndryshuar me ligjin nr. 11/2020, jep të drejtën e përcaktimit dhe llogaritjes së kompensimit të pronave në pronësi private, të shpronësuara për interes publik, në bazë të përcaktimeve të një marrëveshjeje ndërkombëtare të ratifikuar me ligj.</p>	<p>Të gjithë personave të zhvendosur dhe komuniteteve do t'u ofrohet kompensim për humbjen e asetëve me kosto të plotë zëvendësimi dhe ndihmë tjetër. Kjo synon të rivendosë dhe potencialisht të përmirësojë standardet e tyre të jetesës dhe/ose mjetet e jetesës në nivelet e para Risistemimit. Masat mund të bazohen në tokën, burimet, pagat dhe/ose aktivitetet e biznesit. Standardet për kompensim do të jenë transparente dhe konsistente brenda projektit. Kompensimi do të sigurohet përpara Risistemimit ose vendosjes së kufizimeve të aksesit. Aty ku mjetet e jetesës së personave të zhvendosur janë të bazuara në tokë, ose ku toka është në pronësi kolektive, do të ofrohet kompensim në bazë të tokës, kur është e mundur, duke marrë parasysh kërkesat e kohës sezonale dhe bujqësore. Personave të zhvendosur dhe komuniteteve do t'u ofrohen mundësi për të nxjerrë përfitime të duhura zhvillimore nga projekti.</p>	<p>RAP/LRF duhet të përshkruajë në detaje metodën e vlerësimit dhe të specifikojë metodologjinë që do të përdoret për llogaritjen e vlerave të kompensimit për çdo kategori toke dhe asetesh. Për të siguruar kompensimin me koston e zëvendësimit, në varësi të kategorive të tokës/asetëve të prekura dhe disponueshmërisë së të dhënave, do të zbatohen metodat e rekomanduara të Standardeve Evropiane të Vlerësimit (EVS), të tilla si:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Qasja e tregut (ose krahasuese); - Qasja e të ardhurave; - Metoda e vlerës së mbetur; - Qasja e koston. <p>Përcaktimi i përdorimit të tokës sipas Planeve të Përgjithshme Vendore të miratuara ose status quo-ja e tokës në momentin e vlerësimit do të konsiderohet si një nga faktorët kyç në përcaktimin e vlerës së tregut.</p> <p>Amortizimi i strukturave dhe asetëve nuk duhet të merret parasysh gjatë vlerësimeve. Të gjitha kostot e transaksionit do të përfshihen në shumën e kompensimit.</p> <p>Ligji nuk përmend në mënyrë specifike kompensimin për kostot e çdo regjistrimi dhe taksash të transferimit. Çmimet e</p>

Çështje	Rregulloret kombëtare	Standardi i BERZH-it	Standardi që do të zbatohet / GAP dhe/ose Komenti (GAP/KOMENTI)
			<p>referencës sipas Ligjit shiptar janë të pa perditësuar dhe nuk paraqesin çmimin real të tregut.</p> <p>Standarti i BERZH-it duhet të aplikohet.</p>
<p>Kompensimi në natyrë/para</p>	<p>Neni 19 i Ligjit të Shpronësimit, i ndryshuar, parashikon që kompensimi mund të bëhet në para ose në natyrë.</p> <p>Në nenin 8 të ligjit 133/2015 thuhet se subjektet e shpronësuara i nënshtrohen procedurave të kompensimit, bazuar në vendimet përfundimtare për njohjen dhe kompensimin: a) në vlerë monetare; b) në pasuri të paluajtshme të çdo lloji, me vlerë të barabartë, në pronësi të shtetit; c) me aksione në shoqëri me kapital shtetëror, ose ku shteti është bashkëpronar, me vlerë të barabartë me pasurinë e paluajtshme; d) me vlerën e objekteve, objekt privatizimi.</p> <p>Personave të zhvendosur fizikisht do t'u ofrohet zgjedhje e opsioneve për strehim adekuat me siguri të qëndrimit, në mënyrë që ata të mund të zhvendosen ligjërisht pa pasur nevojë të përballen me rrezikun e dëbimit me forcë. Kompensimi në natyrë do të ofrohet në vend të kompensimit në para aty ku është e mundur. Kjo vlen për ata që kanë të drejta zakonore dhe tradicionale të njohura sipas ligjeve të vendit; ndaj kërkuesve të cilët, para datës së fundit, nuk kanë të drejta ligjore formale për tokën, por</p>	<p>Paragrafi 32 i KP5 të BERZH-it thotë: Pagesa e kompensimit në para për tokën ose asetet e humbura me kosto të plotë zëvendësimi në vend të kompensimit në natyrë mund të jetë e përshtatshme kur: (i) mjetet e jetesës nuk janë të bazuara në tokë; (ii) mjetet e jetesës janë të bazuara në tokë, por toka e marrë për projektin është një pjesë e vogël e asetit të prekur dhe toka e mbetur është ekonomikisht e qëndrueshme; ose (iii) ekzistojnë tregje aktive për tokë, strehim dhe punë, personat e zhvendosur përdorin tregje të tilla dhe ka furnizim të mjaftueshëm me tokë dhe banesa</p>	<p>Njerëzit e prekur duhet të jenë në gjendje të marrin kompensim në natyrë sa herë që është e mundur dhe kur kjo formë kompensimi është zgjedhja e tyre e preferuar. Dispozitat e reja të ligjit parashikojnë kompensimin në natyrë krahas kompensimit në para</p> <p>Në legjislacionin shiptar jepen disa opsione për kompensim pa vendosur prioritet Ligji i Shpronësimit nuk specifikon nëse kompensimi ofrohet në para apo në natyrë. Disa dispozita të ligjit nënkuptojnë se kompensimi sigurohet në para.</p>

Çështje	Rregulloret kombëtare	Standardi i BERZH-it	Standardi që do të zbatohet / GAP dhe/ose Komenti (GAP/KOMENT)
	që kanë pretendime për tokën ose asetet e tilla, për shembull, nëpërmjet posedimit të pafavorshëm; dhe atyre që nuk kanë asnjë të drejtë ligjore ose pretendim të njohur për tokën që zënë.		
Sigurimi i strehimit/strehës adekuate me sigurinë e qëndrimit	Dekreti nr. 814/2004, i miratuar në bazë të Ligjit për programet sociale për strehimin e banorëve të zonave urbane, përcakton normat/standardet e banimit dhe sipërfaqen minimale të banimit për person.	<p>Strehimi ose strehimi adekuat mund të matet me cilësinë, sigurinë, përballueshmërinë, banueshmërinë, përshtatshmërinë kulturore, aksesueshmërinë dhe karakteristikat e vendndodhjes. Strehimi adekuat duhet të lejojë akses në opsionet e punësimit, tregjet dhe infrastrukturën dhe shërbimet bazë, si uji, energjia elektrike, kanalizimet, kujdesi shëndetësor dhe arsimit.</p> <p>Vendbanimet e reja të risistemimit të ndërtuara për personat e zhvendosur do të ofrojnë, minimalisht, kushte jetese para Risistemimit dhe aty ku është e mundur, mundësi të qëndrueshme dhe me kosto efektive për të përmirësuar standardin e jetesës.</p> <p>Siguria e qëndrimit ekziston nëse personat e zhvendosur mbrohen nga dëbimet me forcë, në masën më të madhe të mundshme.</p>	<p>Gjatë zhvillimit të PVZH-së, kur kompensimi ofrohet në formën e strehimit zëvendësues, njerëzit e prekur duhet të konsultohen në përcaktimin e standardeve për strehim adekuat. Ata që nuk kanë të drejta formale ligjore mbi pronat duhet të zhvendosen në akomodime të përshtatshme dhe duhet të kenë sigurinë e qëndrimit, dmth. përmes kontratave të nënshkruara. Kontrata të tilla duhet të përfshijnë të gjithë anëtarët e familjes së prekur, për të siguruar që të gjithë ata të mbrohen nga dëbimet me forcë.</p> <p>Ligji i shpronësimit nuk përfshin asnjë dispozitë për vendet e Risistemimit.</p>
Ndihma të tjera për zhvendosje	Sipas ligjit nr. 9355 për ndihmën dhe shërbimet sociale, qytetarët e rrezikuar të Shqipërisë kanë të drejtë për forma të ndryshme pagesash të mirëqenies sociale ose një sërë shërbimesh me bazë komunitare (publike dhe private).	Ndihma të tjera për zhvendosje, të tilla si trajnimi i aftësive, qasja në kredi dhe mundësi punësimi duhet të vihen në dispozicion të barabartë për burrat dhe gratë dhe t'u përshtaten nevojave të tyre. Do të ofrohet ndihma për zhvendosjen e përshtatshme për nevojat e çdo grupi personash	Organizoni që kostot e Risistemimit të kompensohen me para në dorë ose organizoni transportin për njerëzit dhe të gjitha sendet / asetet e tyre (specifikoni në PVZH). Grupet e cenueshme duhet të marrin ndihmë në përputhje me nevojat e tyre specifike. Kjo duhet të bëhet në bashkëpunim me departamentet e shërbimeve sociale (komunale apo shtetërore). Së paku, grupet e cenueshme duhet të kenë akses

Çështje	Rregulloret kombëtare	Standardi i BERZH-it	Standardi që do të zbatohet / GAP dhe/ose Komenti (GAP/KOMENT)
		të zhvendosur, me vëmendje të veçantë për nevojat e të varfërve dhe të cënuarve.	në dokumentacion, arsim, shëndetësi dhe shërbime sociale. Asistenca specifike duhet të përcaktohet rast pas rasti për një projekt të caktuar. Sigurimi i kostove të Risistemimit dhe ndihma specifike për zhvendosje për grupet e cënueshme nuk janë të parapara me ligjin e shpronësimit.
E drejta për kompensim/zhvendosje dhe të drejtat në rast zhvendosjeje fizike	Ligji i Shpronësimit parashikon kompensim për ata që kanë të drejta ligjore formale (Kategoria 1) për tokë, ndërtesa të çdo lloji të natyrës së përhershme (neni 8), kundrejt kompensimit të drejtë (neni 2). Ligji Nr. 9232 për Programet Sociale për Strehimin e Banorëve të Zonave Urbane përcakton kuadrin ligjor për zhvillimin e programeve sociale të strehimit në bashkitë shqiptare. Ligji përcakton rregulloret dhe procedurat administrative që do të sigurojnë planifikimin, menaxhimin dhe shpërndarjen e banesave sociale për personat vulnerabël, në përputhje me të ardhurat e tyre dhe nivelin e mbështetjes shtetërore.	<p>Personat: (i) që kanë të drejta ligjore formale për tokën (përfshirë të drejtat zakonore dhe tradicionale të njohura sipas ligjeve kombëtare);</p> <p>(ii) që nuk kanë të drejta ligjore formale për tokën në kohën e regjistrimit, por që kanë një pretendim për tokën që njihet ose njihet sipas ligjeve kombëtare, do të marrin</p> <p>Kompensimi për tokën me kosto të plotë zëvendësimi</p> <p>Në rastin e Risistemimit fizike, zëvendësimi i pronës me vlerë të barabartë ose më të lartë me karakteristika dhe avantazhe ekuivalente ose më të mira të vendndodhjes ose kompensim në para me vlerë të plotë zëvendësimi dhe ndihmë për zhvendosje.</p> <p>(iii) të cilët nuk kanë asnjë të drejtë ligjore ose pretendim të njohur për tokën që zënë duhet të marrin:</p> <p>Kompensimi për asetet e humbura (të tilla si të korrat, infrastruktura vaditëse dhe përmirësime të tjera të bëra në tokë) përveç tokës, me kosto të plotë zëvendësimi.</p>	<p>Ofroni ndihmë për personat e Kategorisë 2 për të fituar një status ligjor formal përpara shpronësimit (mbi tokën dhe strukturat), në të cilin rast ata kalojnë në Kategorinë 1 dhe kanë të drejtë në kompensim sipas ligjit të Shpronësimit. Ligji i zbatueshëm është: Ligji nr.9482 për legalizimin, urbanizimin dhe integrimin e ndërtesave pa leje (legalizimi i strukturave të ngritura në tokë pa titull, me përjashtim të rasteve kur trualli në fjalë është për qëllime publike) Në rastin e legalizimit të strukturave, regjistrimi i mëparshëm. pronarët kanë të drejtë për kompensim për tokën sipas ligjit nr. 9235 për kthimin dhe kompensimin e pronës. Në rast të Risistemimit fizike, të paktën, ofroni një formë të strehimit social (me qira të ulët) për Kategorinë 3. Llogaritni vlerën e ndërtimit të strukturave të tyre dhe zvogëlioni qiranë e tyre në përputhje me vlerën e strukturës që zotëronin ose paguani kompensim në para. Kjo kategori është zakonisht më e cënueshme, prandaj duhet të ofrohet ndihma për zhvendosjen (shih më poshtë).</p> <p>Ata që kanë pretendime për tokën që njihet ose njihet sipas ligjeve kombëtare (Kategoria 2) dhe ata që nuk kanë asnjë të drejtë ligjore ose pretendim të njohur për tokën (Kategoria 3) nuk njihen nga ligji i Shpronësimit. Dispozitat e ligjit nr.9232 “Për programet sociale për strehimin e banorëve të zonave urbane” duhet të përdoren si bazë për të siguruar që ata që janë të prekur negativisht nga zhvendosja (zakonisht që i përkasin Kategorisë 3) të kenë strehim të përshtatshëm.</p>

Çështje	Rregulloret kombëtare	Standardi i BERZH-it	Standardi që do të zbatohet / GAP dhe/ose Komenti (GAP/KOMENT)
		<p>Në rast zhvendosjeje fizike, një zgjedhje e opsioneve për strehim adekuat me sigurinë e qëndrimit, në mënyrë që ata të mund të rivendosen ligjërisht pa pasur nevojë të përballen me rrezikun e dëbimit me forcë dhe asistencës tjetër të Risistemimit.</p>	<p>Megjithatë, duhet theksuar se nevoja për apartamente sociale në nivel vendi është e madhe, ndërsa burimet për ndërtimin e apartamenteve të reja janë të pakta.</p> <p>Standardet e BERZH-it që do të zbatohen;</p> <p>Konsulenti (me ndihmën e komunave të prekura) do të shqyrtojë të gjitha llojet e zhvendosjeve të mundshme fizike dhe/ose ekonomike;</p> <p>Gjithsesi, e vetmja zhvendosje fizike dhe/ose ekonomike mund të ndodhë në lidhje me sipërfaqen e tokës që kërkohet për stacionin e ri të mallrave të propozuar të Lezhës;</p> <p>Konsulenti do t'i kushtojë vëmendje të veçantë PAP që mund të ndikohet nga kufizimi i përdorimit të tokës nga kufizimi i kalimeve të paautorizuara. Do të ndërtohen rrugë dytësore, nënkalime dhe mbikalime për të shmangur/minimizuar zhvendosjen ekonomike.</p> <p>Konsulenti do t'i kushtojë vëmendje të veçantë PAP që mund të preket nga sipërfaqja e tokës e nevojshme për ndërtimin e rrugëve dytësore të propozuara, nënkalimeve, mbikalimeve dhe stacionit të ri të mallrave të propozuar në Lezhë.</p>
Grupet e cenueshme	<p>Neni 5 i Ligjit për Programet Sociale për Strehimin e Banorëve të Zonave Urbane specifikon kategoritë e grupeve vulnerabël që kanë të drejtë për strehim social, pra ata që nuk kanë përfituar nga blerja e apartamenteve shtetërore (privatizimi); ku kryefamiljarë janë gra të divorcuara ose të veja; familjet me një prind; të moshuarit në pension që nuk marrin ndihmë shtetërore; grupe të ndryshme individësh me aftësi të</p>	<p>Do të merren parasysh veprimet e nevojshme për të siguruar që grupet e cenueshme të mos jenë të pafavorizuara në procesin e Risistemimit, të jenë plotësisht të informuar dhe të ndërgjegjshëm për të drejtat e tyre dhe të jenë në gjendje të përfitojnë në mënyrë të barabartë nga mundësitë dhe përfitimet e Risistemimit. Këto grupe duhet të identifikohen përmes procesit të vlerësimit mjedisor dhe social. Grupet e cenueshme u referohen njerëzve të cilët, për shkak të identitetit</p>	<p>Gjatë regjistrimit është e nevojshme të identifikohen grupet vulnerabël dhe të vlerësohen nevojat e tyre në lidhje me ndihmën e Risistemimit dhe Risistemimit, duke përfshirë aksesin në shërbime specifike. Konsultimet mund të mbahen në formën e fokus grupeve për t'u konsultuar dhe adresuar nevojat e grupeve specifike. Mirëqenia sociale dhe shërbime të tjera të përshatshme duhet të përfshihen në planifikimin dhe zbatimin e Risistemimit për të siguruar që grupet e cenueshme të kenë akses në të gjitha shërbimet e disponueshme për ta</p>

Çështje	Rregulloret kombëtare	Standardi i BERZH-it	Standardi që do të zbatohet / GAP dhe/ose Komenti (GAP/KOMENT)
	<p>kufizuara; familje me shumë fëmijë; çiftet e reja, moshë e përbashkët e të cilëve nuk është më e madhe se 55 vjeç; familjet që janë zhvendosur për arsye punësimi; jetimët nën 30 vjeç.</p>	<p>gjinor, përkatësisë etnike, moshës, aftësisë së kufizuar, disavantazhit ekonomik ose statusit social mund të ndikohen më negativisht nga ndikimet e projektit sesa të tjerët dhe të cilët mund të jenë të kufizuar në aftësinë e tyre për të kërkuar ose për të përfituar nga përfitimet e projektit. . Individët dhe/ose grupet vulnerabël mund të përfshijnë gjithashtu njerëz që jetojnë nën kufirin e varfërisë, personat pa tokë, të moshuarit, gratë dhe fëmijët me kryefamiljarë, refugjatët, personat e zhvendosur brenda vendit, pakicat etnike,</p>	<p>sipas ligjeve të Shqipërisë (mirëqenia sociale, arsimit, kujdesi shëndetësor).</p> <p>Nuk ka kërkesa të veçanta në legjislacionin shqiptar për organizimin e konsultimeve dhe asistencës për zhvendosjen e grupeve vulnerabël. Megjithatë, personat që janë të pastrehë kanë të drejtë për asistencë sociale, e cila përfshin vendosjen në strehimore dhe akses në shërbime të tjera të disponueshme sipas ligjeve kombëtare dhe lokale të mirëqenies sociale.</p> <p>Standardet e BERZH-it që do të zbatohen për këtë kategori PAP; Megjithatë, asnjë person i pastrehë nuk preket nga Projekti;</p> <p>Nuk nevojitet zhvendosje për projektin e propozuar;</p> <p>Gjithsesi, Konsulenti i ndihmuar nga bashkitë e prekura do të shqyrtojë të gjitha ndikimet e mundshme në grupet e cenushme</p>
<p>Pronë e përbashkët</p>	<p>Burrat dhe gratë kanë të drejta të barabarta në Shqipëri (neni 18 i Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe Ligji nr. 9198 për Barazinë Gjinore në Shoqëri), duke përfshirë mundësinë për të pasur të drejta ligjore formale mbi pronat. Sipas Kodit të Familjes së Shqipërisë, nëse të drejtat formale ligjore mbi pronat/pasuritë janë fituar gjatë martesës, ligji supozon se ato ndahen në mënyrë të barabartë ndërmjet bashkëshortëve, përveç rasteve kur në gjykatë është regjistruar zyrtarisht një marrëveshje tjetër (nenet 73-76). .</p> <p>Për më tepër, sipas kuadrit ligjor kombëtar aktual, më saktë nenit 164 të Kodit të</p>	<p>Dokumentacioni për pronësinë ose banimin, si dokumentet e pronësisë dhe marrëveshjet e qirasë (përfshirë llogaritë bankare të krijuara për pagesën e kompensimit), duhet të lëshohen në emër të të dy bashkëshortëve ose kryefamiljarit të vetëm, sipas rastit. Ndihma të tjera për zhvendosje, të tilla si trajnimi i aftësive, qasja në kredi dhe mundësi punësimi duhet të vihen në dispozicion të barabartë për burrat dhe gratë dhe t'u përshtaten nevojave të tyre.</p>	<p>Specifikoni në RAP/LRF që kompensimi duhet të ndahet ndërmjet bashkëshortëve sipas dokumentacionit të titullit ose Kodit të Familjes në heshtjen e dokumentacionit të titullit. Sigurohuni që të gjitha programet, përfshirë ato që lidhen me restaurimin e mjeteve të jetesës, të jenë të barabartatë arritshmesi për burrat ashtu edhe për gratë (specifikoni në RAP/LRF).</p>

Çështje	Rregulloret kombëtare	Standardi i BERZH-it	Standardi që do të zbatohet / GAP dhe/ose Komenti (GAP/KOMENT)
	Familjes, bashkëjetuesit janë të lirë të bëjnë marrëveshje për të pasur pronësi dhe trashëgimi në zyrën noteriale.		
Ndihma juridike	Nuk ka asnjë kërkesë për ofrimin e ndihmës juridike falas për personat e prekur nga shpronësimi ose zhvendosja, sipas ligjit të Shpronësimit. Qeveria e Shqipërisë miratoi një ligj për ofrimin e ndihmës juridike falas, i cili hyri në fuqi në prill të vitit 2009, por nuk është bërë shumë përparim në zbatimin e tij.	Njerëzve të zhvendosur do t'u ofrohet asistencë ligjore për t'u mundësuar atyre të plotësojnë kërkesat administrative përpara marrjes së tokës dhe, nëse është e nevojshme, të kërkojnë dëmshpërblim nga gjykatat.	Personat e prekur duhet të informohen dhe t'u sigurohet qasja në asistencë ligjore falas, qoftë përmes departamenteve komunale ose përmes OJQ-ve (të specifikuar në RAP/LRF). Disa komuna kanë departamente që ofrojnë ndihmë juridike falas për qytetarët më të rrezikuar. Përveç kësaj, ka një sërë OJQ-sh në Shqipëri që ofrojnë asistencë ligjore, veçanërisht për grupet më vulnerabël të popullsisë.
Kompensimi i kohës	Nëse është arritur marrëveshja për kompensim, transferimi i pronës dhe pagesa/sigurimi i kompensimit kryhet brenda 15 ditëve nga njoftimi i pronarit të prekur se pranon ofertën (neni 16). Nëse jo, kompensimi jepet në bazë të vendimit për shpronësim të Këshillit të Ministrave, brenda një periudhe tre mujore ose pas vendimit të gjykatës (neni 23).	Kompensimi (strehim alternativ dhe/ose kompensim në para) duhet të sigurohet përpara Risistemimit.	PVZH duhet të specifikojë se kompensimi ofrohet para Risistemimit të njerëzve të prekur.
Humbja e amnitive publike	Nuk ka asnjë kërkesë specifike në legjislacionin shqiptar për konsultimin e komuniteteve të prekura në lidhje me humbjen e komoditeteve publike.	Kur një projekt përfshin humbjen e komoditeteve publike, do të ndërmerret një konsultim kuptimplotë, në përputhje me KP 10, me komunitetin lokal të prekur për të identifikuar dhe, kur është e mundur, për të rënë dakord për një alternativë të përshtatshme.	Institucionet e ngarkuara me ngritjen dhe mirëmbajtjen e pajisjeve specifike publike të cilat preken nga blerja e tokës, duhet të konsultohen me komunitetet lokale se si t'i zëvendësojnë ato (specifikoni në PVZH). Nuk ka asnjë kërkesë specifike në legjislacionin shqiptar për konsultim me komunitetet e prekura në lidhje me humbjen e komoditeteve publike. Standardet e BERZH-it që do të zbatohen për këtë kategori PAP;

Çështje	Rregulloret kombëtare	Standardi i BERZH-it	Standardi që do të zbatohet / GAP dhe/ose Komenti (GAP/KOMENT)
			Konsulenti tashmë e ka marrë në konsideratë këtë çështje. Për zgjidhjen e kësaj çështjeje do të ndërtohen rrugë anësore, nënkalime dhe mbikalime.
E drejta për kompensim/ restaurimi i kapuçit të gjallë dhe të drejtat në rast zhvendosjeje ekonomike	Ligji i Shpronësimit parashikon kompensim për ata që kanë të drejta ligjore formale për tokën, ndërtesat e çdo lloji të karakterit të përhershëm (neni 8), kundrejt kompensimit të drejtë (neni 2).	Nëse blerja e tokës shkakton humbje të të ardhurave ose mjeteve të jetesës, Kategoria 1 dhe Kategoria 2, duhet të marrin kompensim për humbjen e aseteve dhe aksesin në asete, me kosto të plotë zëvendësimi, pronë zëvendësuese me vlerë të barabartë ose më të madhe ose kompensim në para me kosto të plotë zëvendësimi. Kategoria 3, duhet të marrë: humbjen e aseteve përveç tokës, me kosto të plotë zëvendësimi. Të tre kategoritë duhet të marrin: -kompensimin e koston për rivendosjen e aktiviteteve tregtare diku tjetër;-kompensimin për të ardhurat neto të humbura gjatë periudhës së tranzicionit; -kompensimi për kostot e transferimit dhe riinstalimit të impianteve, makinerive ose pajisjeve të tjera;-mbështetje kalimtare bazuar në një vlerësim të arsyeshëm të kohës së nevojshme për të rivendosur kapacitetin e tyre për të fituar të ardhura, nivelet e prodhimit dhe standardet e jetesës;- të synuara shtesë asistencë (lehtësira kreditore),	Ofroni ndihmë për personat e Kategorisë 2 për të fituar një status ligjor formal para shpronësimit (mbi tokën dhe strukturat), në të cilin rast ata kalojnë në Kategorinë 1 dhe kanë të drejtë në kompensim sipas ligjit të shpronësimit. Ligji i zbatueshëm është: Ligji nr.9482 për legalizimin, urbanizimin dhe integrimin e ndërtesave pa leje (legalizimi i strukturave të ndërtuara në tokë pa titull, me përjashtim të rasteve kur trualli në fjalë është për qëllime publike) Në rastin e legalizimit të strukturave, regjistrimi i mëparshëm. pronarët kanë të drejtë për kompensim për tokën sipas ligjit nr. 9235 për kthimin dhe kompensimin e pronës. Në rast zhvendosjeje ekonomike, u jepni atyre që i përkasin Kategorisë 3 akses në hapësirën e përshtatshme komerciale, sigurinë e qëndrimit, për të rikthyer aktivitetet e tyre ekonomike dhe mjetet e jetesës. Sigurohuni që të gjitha kategoritë të kompensohen menjëherë në para ose në natyrë (përpara se të humbasin aksesin në pronat / asetet e tyre), në mënyrë që të ardhurat neto të humbura dhe nevoja për mbështetje kalimtare të minimizohen / shmangen. Organizoni që kostot e Risistemimit të kompensohen me para në dorë ose organizoni transportin e pajisjeve dhe aseteve të tjera. Lehtësimi i aksesit në shërbimet ekzistuese, të cilat mund të ndihmojnë personat e prekur, mjetet e jetesës ose nivelet e të ardhurave të të cilëve ndikohen negativisht për të rivendosur standardet e tyre të jetesës. Kjo mund të bëhet në bashkëpunim me Shërbimin Kombëtar Shqiptar të Punësimit. Ata që i përkasin Kategorive 2 dhe 3 nuk kanë të drejtë për kompensim ose ndihmë për restaurimin e jetesës sipas ligjit të

Çështje	Rregulloret kombëtare	Standardi i BERZH-it	Standardi që do të zbatohet / GAP dhe/ose Komenti (GAP/KOMENT)
			<p>Shpronësimit. Për më tepër, të tre kategoritë nuk kanë të drejtë për kostot e rivendosjes së aktiviteteve tregtare, të ardhurat neto të humbura, mbështetje kalimtare, transportin e pajisjeve ose asistencë tjetër të synuar. Asistenca për të kompensuar çdo humbje të burimeve të zakonshme të një komuniteti gjithashtu nuk rregullohet në mënyrë specifike nga legjislacioni shqiptar.</p> <p>Standardet e BERZH-it që do të zbatohen;</p> <p>Konsulenti do t'i kushtojë vëmendje të veçantë PAP që mund të ndikohet nga kufizimi i përdorimit të tokës nga kufizimi i kalimeve të paautorizuara. Rrugët anësore, nënkalimet dhe mbikalimet do të ndërtohen për të shmangur/minimizuar kufizimin e përdorimit të tokës</p>
Procedura e ankesës	Nuk ka asnjë kërkesë specifike për krijimin e një mekanizmi të pavarur ankimi, sipas Ligjit të Shpronësimit ose legjislacionit tjetër shqiptar. Ligji parashikon të drejtat e shtetasve të prekur (ata me të drejta ligjore formale) për t'u ankuar në gjykata kundër vendimit për shpronësim të miratuar nga Këshilli i Ministrave, por vetëm në lidhje me shkallën e dëmshpërblimit që u takon (neni 24).	Një mekanizëm efektiv i ankesave do të krijohet sa më shpejt që të jetë e mundur në proces. Ai do të jetë në përputhje me këtë KP dhe me objektivat dhe parimet e KP 10 në mënyrë që të merren dhe të trajtohen në kohën e duhur shqetësimet specifike në lidhje me kompensimin dhe zhvendosjen që ngrihen nga personat e zhvendosur dhe/ose anëtarët e komuniteteve pritëse. Ai do të përfshijë një mekanizëm rekurs të krijuar për të zgjidhur mosmarrëveshjet në mënyrë të paanshme.	<p>Përcaktoni një mekanizëm specifik të ankesave për projektin në RAP/LRF. Në varësi të shkallës së projektit ose statusit të përgjithshëm të cënueshmërisë së familjeve të prekura, përfshijeni çdo institucion të disponueshëm në proces, p.sh. Avokatin e Popullit, grupet e të drejtave të njeriut, etj.</p> <p>Në praktikë ata me të drejta ligjore formale ndërgjegjësohen se shpronësimi do të bëhet, gjatë fazës së punës në terren dhe mbledhjes së dokumentacionit të pronësisë, në përgatitjen e kërkesës për shpronësim.</p>
Zbulimi i informacionit dhe konsultimi publik	Sipas nenit 14 të ligjit të Shpronësimit, ata që kanë të drejta formale ligjore njoftohen drejtpërdrejt për pranimin e kërkesës për shpronësim nga Ministria kompetente	Informacioni i përfshirë në PVZH dhe/ose LRF do të përmbledhet për t'u bërë publike për të siguruar që njerëzit e prekur të kuptojnë procedurat e kompensimit dhe të dinë se çfarë të presin në faza të ndryshme të projektit. Konsultimet do të vazhdojnë gjatë zbatimit, monitorimit dhe	<p>Planet për konsultim me të gjithë njerëzit e prekur nga projekti, duke përfshirë komunitetet pritëse, duhet të bien dakord me ta dhe të përfshihen në RAP/LRF.</p> <p>Ligji i Shpronësimit nuk kërkon që të mbahen konsultime publike me asnjë kategori të personave të prekur nga projekti,</p>

Çështje	Rregulloret kombëtare	Standardi i BERZH-it	Standardi që do të zbatohet / GAP dhe/ose Komenti (GAP/KOMENT)
	<p>(brenda 10 ditësh) dhe ftohen të negociojnë paketën e kompensimit.</p> <p>Sipas nenit 15, aplikimi botohet edhe në Fletoren Zyrtare, në një gazetë me tirazh kombëtar dhe në një gazetë lokale për një periudhë 1 javore.</p>	<p>vlerësimit të pagesës së kompensimit dhe Risistemimit në mënyrë që të arrihen rezultate që janë në përputhje me objektivat e kësaj KP.</p>	<p>para shpronësimit. Pasi të fillojë procesi i shpronësimit, vetëm ata me të drejta ligjore formale konsultohen përmes procesit të negociatave një për një.</p> <p>Megjithatë, Ligji Shqiptar “Për VNM” kërkon dëgjim publik përpara dhënies së Pëlqimit Mjedisor;</p> <p>Konsulenti (me ndihmën e bashkive të prekura) do të shqyrtojë të gjitha llojet e pretendimeve mbi pronësinë e sipërfaqeve të tokës të prekura.</p>
Monitorimi	<p>Sipas legjislacionit shqiptar, nuk ka kërkesa për monitorimin e procesit të shpronësimit / Risistemimit / rivendosjes së mjeteve të jetesës.</p>	<p>Monitorimi i procesit të rivendosjes dhe rivendosjes së mjeteve të jetesës do të kryhet në përputhje me KP 1 dhe duhet të përfshijë pjesëmarrjen e palëve kryesore të interesuara, siç janë komunitetet e prekura.</p>	<p>Përcaktoni treguesit dhe mekanizmat monitorues në PVZH/LRF.</p> <p>Të zbatohen: Standardet e BERZH-it.</p>

9.2 Struktura e Planit të Marrjes së Tokës dhe Risistemimit (PR)

Tabela e përmbajtjes

1. QËLLIMI I PLANIT TË RISISTEMIMIT
2. PËRSHKRIMI I PROJEKTIT DHE NDIKIMET POTENCIALE TË PROJEKTIT
3. KUADRI LIGJOR
4. PARIMET, OBJEKTIVAT DHE PROCESIT
  - 4.1. PARIMET DHE OBJEKTIVAT
  - 4.2. PËRMBLEDHJE E PROCESIT
5. ASETET E PRAKTUARA, NJERËZIT DHE TË DREJTAT E PRAKTUARA
  - 5.1. REGJISTRIMI I ASETIT TË PRAKTUARA DHE FAMILJEVE TË PREKURA DHE STUDIMI I SHPRONËSIMIT
  - 5.2. SONDAZH BAZË SOCIO-EKONOMIKE
  - 5.3. TOKË E PREKUR
  - 5.4. STRUKTURAT E PREKURA
  - 5.5. BIZNESET
  - 5.6. NJERËZIT
  - 5.7. TË DREJTAT
    - 5.7.1. E drejta për kompensim
    - 5.7.2. Matrica e të drejtave
6. RREGULLIMI DHE KOMPENSIMI
  - 6.1. METODAT E VLERËSIMIT TË AKTEVE TË NDIKUARA
  - 6.2. RREGULLIM
  - 6.3. KOMPENSIMI ME PARA
    - 6.3.1. Tarifat
    - 6.3.2. Pagesat
  - 6.4. NDIHMË SHITESË
7. KONSULTIMI DHE SHPALLJA
  - 7.1. REZULTATET KRYESORE TË KONSULTIMIT TË KRYERA PËR PËRGATITJEN E PR-së
  - 7.2. Zbulimi I te dhënave
8. MEKANIZMAT E MENAXHIMIT TË ANKESAVE
9. NJERËZ TË CENUESHËM (GRUPET E PREKSHËM)

9.1. IDENTIFIKIMI I PERSONAVE TË PREKSHEM (VULNERABËL) SIPAS
LIGJIT

9.2. AKTIVITETET TË MUNDSHËM TË ASISTENCËS PËR NJERËZIT

10. MONITORIMI DHE VLERËSIMI

11. PËRGJEGJËSITË E ZBATIMIT DHE FINANCIMI

11.1. PËRGJEGJËSITË E ZBATIMIT

11.2. BUXHETI

11.3. MARREVESHJET PËR FINANCIM

9.3 Shembull i formularit të ankesës

Numri i referencës:		Data:	
Emri i plotë			
Informacioni i Kontaktit Ju lutemi shënoni se si dëshironi të kontaktoheni (postë, telefon, e-mail).	☐ Me postë: Ju lutemi jepni adresën e postës: _____ _____ _____ ☐ Me telefon: _____ ☐ Me e-mail _____		
Përshkrimi i incidentit ose ankesës:	Cfare ndodhi? Ku ndodhi? Kujt i ndodhi? Cili është rezultati i problemit?		
Data e Incidentit/Ankesa			
	☐ Incident/ankesë një herë (data _____) ☐ Ka ndodhur më shumë se një herë (sa herë? _____) ☐ Në vazhdim (duke përjetuar problem)		
Çfarë do të dëshironit të shihnit të ndodhte për të zgjidhur problemin?			
Nënshkrimi: _____			
Ju lutemi kthejeni këtë formular në: Për t'u përcaktuar më vonë			